

**UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU”
Facultatea de Drept
Școala doctorală**

TEZĂ DE DOCTORAT

**EFECTELE CONTRACTULUI
ÎN CONCEPȚIA NOULUI COD CIVIL**

REZUMAT

**Conducător științific:
Prof. univ. dr. Liviu STĂNCIULESCU**

**Doctorand:
TROFIN Hristache**

**București
2012**

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE CU PRIVIRE LA CONTRACT

Secțiunea 1. Noțiunea de contract. Reglementare internă

Secțiunea 2. Clasificarea contractelor

2.1. Clasificarea după conținutul lor: contracte sinalagmatice și contracte unilaterale

2.2. Clasificarea după scopul urmărit de către părți: contracte cu titlu oneros și contracte cu titlu gratuit

2.3. Clasificarea după modul de formare: contracte consensuale, formale și reale

2.4. Clasificarea după rolul voinței părților la determinarea clauzelor contractuale: contracte negociate, contracte de adeziune și contracte forțate

2.5. Clasificarea după modul de executare: contracte cu executare imediată și contracte cu executare succesivă

2.6. Clasificarea după cum sunt sau nu nominalizate în legislație: contracte numite și contracte nenumite

2.7. Clasificarea după raportul dintre ele: contracte principale și contracte accesorii

2.8. Clasificarea contractelor după structura lor: contracte simple, contracte complexe și grupuri de contracte

2.9. Clasificarea contractelor după efectele produse: contracte constitutive sau translativ de drepturi și contracte declarative de drepturi

Secțiunea 3. Formarea contractelor

3.1. Condițiile esențiale pentru validitatea contractelor

3.1.1. Capacitatea de a contracta

3.1.2. Obiectul contractului

3.1.3. Cauza

3.2. Consimțământul

3.2.1. Noțiunea. Viciile de consimțământ

3.2.2. Structura acordului de voință

3.2.3. Buna-credință și obligația de confidențialitate în faza precontractuală

3.2.4. Oferta de a contracta

3.2.5. Acceptarea ofertei

3.2.6. *Momentul și locul încheierii contractului*

3.3. Materializarea voinței părților

3.3.1. *Clauze (elemente) esențiale și secundare*

3.3.2. *Clauze extrinseci și intrinseci*

3.3.3. *Clauze negociate și impuse. Clauze standard*

3.3.4. *Clauze uzuale și ne uzuale*

3.3.5. *Promisiunea de a contracta și pactul de opțiune*

3.3.6. *Contractul-cadru*

3.4. Forma contractului (actului juridic civil)

3.4.1. *Formele de manifestare a consimțământului. Definiția formei contractului*

3.4.2. *Principiul consensualismului*

3.4.3. *Forma cerută ad validitatem*

3.4.4. *Forma ad probationem*

3.4.5. *Forma cerută pentru opozabilitate față de terți*

CAPITOLUL II. EFECTELE CONTRACTULUI FAȚĂ DE PĂRȚI

Secțiunea 1. Reglementarea forței obligatorii a contractului.

Enunțarea principiului

Secțiunea 2. Impreviziunea

2.1. *Reglementare și noțiune*

2.2. *Condițiile revizuirii judiciare a contractelor pentru impreviziune*

Secțiunea 3. Modificarea și încetarea contractelor

3.1. *Regula simetriei*

3.2. *Asimetriei. Cauze autorizate de lege*

3.2.1. *Noțiunea de asimetrie*

3.5.2. *Încetarea și modificarea contractelor pe cale convențională*

3.5.3. *Cauzele autorizate de lege*

CAPITOLUL III. PRINCIPIUL RELATIVITĂȚII EFECTELOR CONTRACTULUI

Secțiunea 1. Scurt istoric. Reglementare. Enunțarea principiului

Secțiunea 2. Sfera persoanelor față de care se produc efectele contractului. Părți, terți, avânzi-cauză

2.1 *Delimitarea domeniului de aplicare al principiului relativității efectelor contractului*

2.2. *Părțile contractante*

2.3. *Terții*

2.4. *Avânzii-cauză*

Secțiunea 3. Excepții de la principiul efectelor contractelor

3.1. Noțiune. Enunțare. Clasificare

3.2. Promisiunea faptei altuia – excepție aparentă de la principiul relativității contractelor

3.2.1. Noțiune

3.2.2. Efecte

3.2.3. Aplicații particulare

3.3. Stipulația pentru altul - excepție veritabilă de la principiul relativității efectelor contractului

3.3.1. Noțiune

3.3.2. Condiții de validitate

3.3.3. Acceptarea stipulației

3.3.4. Revocarea stipulației

3.3.5. Efecte

3.3.6. Aplicații practice ale stipulației pentru altul reglementate expres de legislația în vigoare

3.4. Acțiunile directe

3.4.1. Noțiune

3.4.2. Aplicații ale acțiunilor directe

3.4.3. Efectele acțiunii directe

3.5. Contractul colectiv de muncă (acordul colectiv)

3.6. Reprezentarea

CAPITOLUL IV. PRINCIPIUL OPOZABILITĂȚII EFECTELOR CONTRACTULUI FAȚĂ DE TERȚI

Secțiunea 1. Reglementare. Enunțarea principiului

Secțiunea 2. Înțelesurile noțiunii de opozabilitate

Secțiunea 3. Opozabilitate - inopozabilitate

Secțiunea 4. Aplicații

Secțiunea 5. Simulația – excepție de la principiul opozabilității efectelor contractului față de terți

5.1. Reglementare. Noțiune

5.2. Scopul și sancțiunea simulației

5.3. Structura și condițiile simulației

5.4. Formele simulației

5.3.1. Contractul fictiv

5.3.2. Deghizarea totală sau parțială a contractului secret

5.3.3. Interpunerea de persoane

5.5. Efectele simulației

5.5.1. Delimitarea categoriilor de persoane în raport cu simulația

5.5.2. Efecte între părți

5.5.3. Efectele față de terți

5.5.4. Efectele simulației în cazul conflictului dintre terți

5.6. Aplicații particulare

5.7. Acțiunea în declararea simulației

5.7.1. Noțiune

5.7.2. Proba simulației

5.7.3. Comparație între acțiunea în simulație, acțiunea oblică și acțiunea revocatorie

CAPITOLUL V. EFECTELE SPECIFICE CONTRACTELOR SINALAGMATICE

Secțiunea 1. Enumerare

Secțiunea 2. Excepția de neexecutare a contractului

2.1. Reglementare și noțiune

2.2. Condițiile invocării excepției de neexecutare

2.3. Efectele invocării excepției de neexecutare

Secțiunea 3. Riscul contractului (imposibilitatea fortuită de executare)

3.1. Riscul pierii bunului

3.2. Riscul neexecutării fortuite a unei obligații

3.3. Riscul în contractele netranslative de proprietate

3.4. Riscul contractului translativ de proprietate

Secțiunea 4. Rezoluțiunea și rezilierea

4.1. Dreptul de opțiune al creditorului contractual

4.2. Reglementare. Noțiune. Domeniu de aplicare

4.3. Condițiile rezoluțiunii judiciare

4.4. Tipuri de rezoluțiune

4.6. Efectele rezoluțiunii

CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA

Secțiunea 1. Concluzii

Secțiunea 2. Propuneri de lege ferenda

BIBLIOGRAFIE

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

În **Capitolul I, „Considerații generale cu privire la contract”** sunt dezvoltate noțiunea de contract, clasificarea contractelor și formarea acestora.

Potrivit art. 1166 N.C.civ., contractul este acordul de voință dintre două sau mai multe persoane, cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic. Într-adevăr, nouă definiție legală surprinde toate posibilele efecte ale contractului și impune expres ca părțile contractante să-și fi manifestat „intenția” de a încheia contractul dar, având în vedere raportul dintre noțiunile „parte” și „persoană” considerăm că ar fi trebuit utilizată prima dintre acestea.

Noul Cod civil reglementează pentru prima dată principiul libertății contractuale, precum și pe cel al buneicredințe. Libertatea contractuală se traduce prin posibilitatea alegerii partenerilor contractuali, prin posibilitatea de a negocia și stabili conținutul clauzelor contractuale, implicit a efectelor contractului. Această libertate contractuală este limitată numai de lege, de ordinea publică și de bunele moravuri. De altfel, art. 11 N.C.civ., impune de o manieră generală obligația de a respecta ordinea publică și bunele moravuri, neputându-se deroga, prin voințe particulare de la legile care privesc acest domeniu, libertatea nefiind absolută ci condiționată de aceste două imperative, fiind vorba „de o manifestare mai directă a voluntarismului social care constituie fundamentul teoretic al contractului”.

Până la acest moment, clasificarea actelor juridice a fost rodul doctrinei dar fără a existat unanimitate cu privire la criteriile de clasificare și la numărul de clasificări ale contractelor. Pentru prima dată, în Codul civil, Secțiunea a 2-a din Titlul II al Cărții a V-a, „Despre obligații”, este prevăzută o clasificare a contractelor. Astfel, unele dintre criteriile de clasificare și categoriile de contracte sunt prevăzute în mod expres de dispozițiile art. 1171-1177 N.C.civ.

După criteriul conținutului lor, contractele se clasifică în contracte sinalagmatic și contracte unilaterale. Contractul sinalagmatic este acela prin care părțile se obligă reciproc una către alta, obligațiile lor fiind reciproce și interdependente. Art.1171 teza I-a N.C.civ. statuează că un contract este sinalagmatic „atunci când obligațiile născute din acesta sunt reciproce și interdependente”. Observăm că s-a renunțat la

dualitatea „contract sinalagmatic sau bilateral”, fiind astfel înlăturată confuzia cu actele juridice bilaterale, întâlnindu-se uneori formulări de genul „contractul este bilateral pentru că se încheie între două părți” care pot crea confuzii în ceea ce privește calificarea în act sau contract bilateral.

Contractul unilateral este acela care dă naștere la obligații numai în sarcina uneia din părți, care are calitatea de debitor, cealaltă parte având numai calitatea de creditor. Art.1171 teza a II-a N.C.civ. definește acest contract prin eliminare: „În caz contrar (obligațiile născute din acesta nu sunt reciproce și interdependente – s.n.), contractul este unilateral chiar dacă executarea lui presupune obligații în sarcina ambelor părți”. Astfel, dacă obligațiile născute dintr-un contract sunt doar reciproce, doar interdependente sau nu sunt nici reciproce și nici interdependente, contractul va fi unilateral.

Sub imperiul Codului civil de la 1864, s-a pus problema existenței și a efectelor contractelor sinalagmatice imperfecte. Această dilemă a fost rezolvată de prevederile tezei a doua a art.1171 N.C.civ., astfel că, și în ipoteza nașterii unor obligații pentru creditor (de exemplu, în situația contractului de depozit, când deponentul va trebui să restituie cheltuielile făcute de depozitar cu bunul), ca urmare a executării contractului, acesta își păstrează caracterul unilateral.

După criteriul scopului urmărit de părți, contractele se clasifică în contracte cu titlu oneros și contracte cu titlu gratuit, însă deseori elementele caracteristice celor două categorii se întrepătrund. Art.1172 N.C.civ. definește aceste două categorii de contracte. Potrivit alin.1 al art.1172 N.C.civ., „contractul prin care fiecare parte urmărește să își procure un avantaj în schimbul obligațiilor asumate este cu titlu oneros”. Avantajul urmărit de către părți are natură patrimonială, prestațiile reciproce fiind „relativ echivalente”. Această categorie se subdivide în contracte comutative și contracte aleatorii (art.117 N.C.civ.). În literatura de specialitate s-a afirmat că Noul Cod civil, prin art.1173, aduce o modificare importantă în această materie, deoarece nu mai condiționează existența clasificării contractelor în comutative și aleatorii de caracterul oneros al contractului, nemaifiind vorba de o subclasificare a contractului cu titlu oneros, ci de o clasificare distinctă, propriu-zisă. Nu putem fi de acord cu această afirmație deoarece, pe de o parte, tradițional este vorba de o subclasificare a contractelor cu titlu

oneros și, pe de altă parte, nu ne putem imagina contracte cu titlu gratuit aleatorii.

Contractul real este acela pentru a cărui formare valabilă este necesară și remiterea materială a lucrului, potrivit art.1174 alin.3 N.C.civ. Astfel, tradițiunea bunului constituie o condiție de validitate și nu un efect al contractului ca în cazul contractelor consensuale sau solemne în care una sau ambele părți au obligația de remitere a unui bun. Dispozițiile art. 1174 alin. 3 N.C.civ. trebuiesc corelate cu acelea ale art. 1.178 N.C.civ., dar și cu dispozițiile art. 1240-1245 N.C.civ., care stabilesc reguli cu privire la formele de exprimare a consimțământului. Astfel, contractul de depozit (art.2103 alin.2 N.C.civ.), gajul (art.2481 alin.1 și 2 N.C.civ.), împrumutul de consumație (art.2158 alin.1 N.C.civ.), comodatul (art.2146 N.C.civ.), etc. sunt valabil perfectate la momentul remiterii lucrului. De altfel, art.2103 alin.2 N.C.civ. prevede în mod expres că „remiterea bunului este o condiție pentru încheierea valabilă a contractului de depozit”, formulare preferabilă datorită înlăturării oricărui eventuale interpretări contrare.

Art. 1175 N.C.civ. reglementează expres, pentru prima oară, contractul de adeziune. Este de adeziune contractul în care „clauzele sale esențiale sunt impuse ori sunt redactate de una dintre părți, pentru aceasta sau urmare a instrucțiunilor sale, cealaltă parte neavând decât să le accepte ca atare”.

Aceste contracte „nu se încheie în urma discuțiilor sau negocierilor libere, ci prin adeziunea părții contractante mai slabă la proiectul de contract al cărui conținut este prestabilit de către partea contractantă mai puternică”, fiind fondate pe inegalitatea „născută din urgența și intensitatea trebuințelor” existente „peste tot și dintotdeauna”.

După efectele produse, contractele se clasifică în contracte constitutive sau translative de drepturi și contracte declarative de drepturi. Nici această clasificare nu este consacrată expres, dar ea rezultă din noul Cod civil. Astfel, art. 1274 N.C.civ. reglementează „riscul în cadrul contractului translativ de proprietate” și art. 2353 N.C.civ. face referire la „partaj sau la alt act constitutiv ori translativ de drepturi”. Observăm, cu această ocazie că partajul convențional nu mai este privit ca un contract declarativ de drepturi, soluție nefirească în opinia noastră, dreptul existând anterior încheierii acestuia.

Capacitatea de exercițiu este definită de art.37 N.C.civ. ca fiind „aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile”. Chiar dacă definiția se regăsește în secțiunea dedicată capacității de exercițiu a persoanei fizice, ea este valabilă și în ceea ce privește persoana juridică.

a) persoana fizică. Capacitatea deplină de exercițiu se dobândește:

- prin împlinirea vârstei de 18 ani, cu excepția cazului în care persoana respectivă este pusă sub interdicție judecătorească (art.38 coroborat cu art.43 alin.1 N.C.civ.);

- prin încheierea căsătoriei de către minorul care a împlinit 16 ani (art.39 alin.1 coroborat cu art.272 alin.2 N.C.civ.). În acest caz, au fost înlăturate diferitele interpretări în ce privește situația minorului a cărui căsătorie a fost anulată, alin.2 al art.39 N.C.civ. prevăzând expres că minorul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei păstrează capacitatea deplină de exercițiu. Per a contrario, minorul de rea-credință va pierde această capacitate deplină de exercițiu, el revenind la „statutul” corespunzător vârstei, respectiv va avea numai capacitate restrânsă de exercițiu;

- de către minorul care a împlinit vârsta de 16 ani și căruia, pentru motive temeinice, instanța de tutelă i-a recunoscut capacitatea deplină de exercițiu (art.40 N.C.civ.). Pentru recunoașterea capacității anticipate, vor fi ascultați și părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, și avizul consiliului de familie. În orice caz, această capacitate recunoscută anticipat reprezintă o noutate absolută în peisajul juridic românesc;

- prin ridicarea interdicției judecătorești.

Prin excepție, minorii cu capacitate de exercițiu restrânsă și persoanele fără capacitate de exercițiu pot, totuși, face singuri acte de conservare, acte de administrare care nu îi prejudiciază, precum și acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la data încheierii lor (art.41 alin.3 și art. 43 alin.3 N.C.civ.).

Tot prin excepție, minorii având capacitate de exercițiu restrânsă și persoanele fără capacitate de exercițiu poate să încheie acte juridice privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, cu încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum și cu respectarea dispozițiilor legii speciale, dacă este cazul (art.42 alin.2 și art. 43 alin.2 N.C.civ.). există însă diferențe de regim juridic deoarece numai pentru minori este prevăzut, în alin.2 al art.42 N.C.civ., că

exercită singur drepturile și execută tot astfel obligațiile izvorâte din aceste acte și poate dispune singur de veniturile dobândite

b) persoana juridică. Anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, pentru nesocotirea regulilor privitoare la capacitatea de exercițiu a persoanei juridice nu exista un text de principiu care să dispună consecința unei asemenea încălcări. Această încălcare a regulilor privind capacitatea de exercițiu a subiectului colectiv de drept se poate concretiza în: încălcarea delimitărilor de atribuții între organele de conducere a persoanei juridice; încheierea actului juridic de către o persoană din colectivul acelei persoane juridice, dar neavând calitatea de organ al acesteia; încheierea actului juridic de către o persoană căreia i s-a dat mandat, dar cu nerespectarea puterilor încredințate, depășindu-le, ceea ce echivalează cu lipsa împuternicirii. Soluțiile date de doctrină și de practica judecătorească erau contradictorii. Într-o soluție se considera că, dacă actul juridic s-a încheiat pentru persoana juridică, fie de către o persoană fără calitate, adică neabilitată, fie cu depășirea împuternicirilor, sancțiunea care intervine este inopozabilitatea, cu consecința posibilității înlăturării ei prin ratificare. Într-o altă soluție se considera că nerespectarea regulilor privind capacitatea de exercițiu a persoanei juridice, indiferent dacă aceasta se concretizează în lipsa ori depășirea împuternicirii de reprezentare sau constă în nerespectarea delimitării competențelor diferitelor organe de conducere, se sancționa cu nulitatea actului juridic, cu consecința înlăturării ei prin confirmare, datorită faptului că regulile capacității de exercițiu privesc o condiție de fond iar nu una de formă.

În privința felului nulității, într-o soluție se susținea că este nulitate absolută. Într-o altă opinie, majoritară, nulitatea era calificată ca relativă. S-a argumentat că nulitatea trebuie să fie una „de protecție”, deci relativă deoarece în joc sunt interesele persoanei juridice, inopozabilitatea față de terți intervenind numai în cazul în care nu se respectă o condiție cerută pentru opozabilitate.

Această dispută a fost soluționată de prevederile art.210 N.C.civ. Astfel, până la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor care privesc persoana juridică se fac de către fondatori ori de către persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate în acest scop. Actele juridice încheiate de către fondatori sau de către persoanele desemnate cu depășirea puterilor conferite potrivit legii, actului de constituire ori statutului, pentru

înființarea persoanei juridice, precum și actele încheiate de alte persoane nedeseminate obligă persoana juridică în condițiile gestiunii de afaceri.

În doctrină, anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, au existat controverse în ceea ce privește noțiunea de obiect al contractului (actului juridic civil), cu atât mai mult cu cât Codul civil de la 1864 folosea atât sintagma „obiectul contractului sau al convenției”, cât și pe aceea de „obiect al obligației”. Astfel, s-a considerat că:

- obiectul actului juridic este obiectul obligației născute din respectivul act;

- obiectul actului juridic constă în „crearea, modificarea sau stingerea unui raport juridic”;

- obiectul actului juridic constă în interesele părților;

- „obiectul actului juridic civil este însuși obiectul raportului juridic civil născut din acel act juridic, conduita părților, respectiv acțiunile și inacțiunile la care acestea sunt îndreptățite ori pe care trebuie să le îndeplinească”;

- obiectul actului reprezintă atât prestațiile la care se obligă fiecare parte a actului juridic cât și obiectul prestației obligației de a da”.

Noul Cod civil distinge între obiectul contractului și obiectul obligației. Art. 1225 N.C.civ. dispune: „obiectul contractului îl reprezintă operațiunea juridic, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul alte asemenea, convenită de părți, astfel cum reiese din ansamblul drepturilor și obligațiilor contractuale”.

Codul civil de la 1864 nu conținea o definiție a cauzei, trimiterea la acesta fiind regăsită în enumerarea condițiilor (art. 948 pct. 4 C.civ. anterior) și în art. 966-968 C.civ. anterior care reglementa condițiile privitoare la acesta.

Ca element de noutate, art. 1235 N.C.civ. definește cauza contractului astfel: „motivul care determină fiecare parte să încheie contractul”. Se observă că nu a fost reținută distincția dintre cauza imediată și cauza mediată, prima dintre acestea nefiind reținută în definiția legală indicată mai sus.

Potrivit art. 1238 alin. 1 N.C.civ., lipsa cauzei atrage nulitatea relativă a contractului, cu excepția cazului în care contractul a fost greșit calificat și poate produce alte efecte juridice.

Eroarea reprezintă falsă reprezentare a realității la momentul încheierii actului. Pentru a atrage anularea actului, este necesar ca partea să se fi aflat într-o eroare esențială, iar cealaltă parte să știe sau, după

caz, să fi trebuit să știe că faptul asupra căruia a purtat eroarea era esențial pentru încheierea contractului (art. 1207 alin. 1 N.C.civ.).

Pentru a fi viciu de consimțământ este necesar ca elementul asupra căruia cade falsa reprezentare să fi fost determinant pentru încheierea contractului iar cocontractantul să fi știut ori să fi trebuit să știe că faptul asupra căruia a purtat eroarea era esențial pentru încheierea contractului.

Conform art. 1207 N.C.civ., este considerată esențială eroarea care:

- poartă asupra naturii sau obiectului contractului (error in negotio și error in corpore);

- poartă asupra identității obiectului prestației sau asupra unei calități a acestuia ori asupra unei alte împrejurări considerate esențiale de către părți în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat (error in substantia);

- poartă asupra identității persoanei sau asupra unei calități a acesteia în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat (error in personam, în cazul contractelor încheiate intuitu personae).

Este considerată esențială și eroarea de drept care privește o normă juridică determinantă, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului. S-a pus astfel capăt dezbaterilor doctrinare, în care eroarea de drept era admisă sau nu ca și cauză de nulitate. Uneori, prin excepție, eroarea de drept nu poate constitui cauză de anulabilitate, cum este cazul tranzacției pentru care art.2273 alin.2 N.C.civ. dispune expres că nu poate fi anulată pentru eroare de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neînțelegerii părților”.

Totuși, eroarea de drept nu va putea fi invocată în cazul dispozițiilor legale accesibile și previzibile (art. 1208 alin. 2 N.C.civ.). Cu toate acestea nicio prevedere legală nu definește ce se înțelege prin normă previzibilă și accesibilă, fiind necesară apelarea la jurisprudența CEDO. Astfel, potrivit CEDO „nu poate fi considerată lege decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și regleze conduita. Individul trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat”. „O normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane care, la rândul său poate apela la consultanță de specialitate să-și regleze conduita”.

Este supus anulării și contractul încheiat de o persoană pusă sub interdicție ulterior întocmirii actului, dacă, la momentul exprimării

consimțământului, cauzele punerii sub interdicție existau și erau îndeobște cunoscute (art. 1205 alin. 2 N.C.civ.).

De asemenea, ne aflăm în prezența erorii – viciu de consimțământ atunci când acesta poartă asupra declarației de voință ori când declarația a fost transmisă inexact prin intermediul unei alte persoane sau prin mijloace de comunicare la distanță (art.1211 N.C.civ.).

În schimb, eroarea care privește simplele motive ale contractului nu este esențială – caz în care nu va fi sancționată - , cu excepția situației în care prin voința părților asemenea motive au fost considerate hotărâtoare, conform art.1207 alin.4 N.C.civ.

Noul Cod civil reglementează și eroarea nescuzabilă, atunci când ea este consecința unei conduite culpabile a celui care reclamă anularea actului, eroarea asumată, și eroarea de calcul, nici acestea neconstituind cauze de nulitate ale contractului.

Ca element de noutate eroarea-obstacol (cea care poartă asupra naturii contractului sau asupra identității obiectului acestuia) se sancționează cu nulitatea relativă (art. 1207 N.C.civ.), fiind puse în aplicare astfel opiniile exprimate în doctrină. S-a afirmat în literatura de specialitate că „nulitatea relativă într-o asemenea situație prezintă, însă, o particularitate, întrucât ambele sau toate părțile contractante se află în eroare și toate au dreptul de a promova acțiunea în anulare”. Nu putem fi de acord cu această susținere deoarece este posibil ca numai una dintre părți să fie în eroare, existența erorii fiind distinctă de faptul că fiecare parte poate invoca existența sa, susținere care să corespundă sau nu realității.

Un alt element de noutate îl constituie adaptarea contractului, reglementată de art.1213 N.C.civ. Astfel, dacă o parte este îndreptățită să invoce anulabilitatea contractului pentru eroare, dar cealaltă parte declară că dorește să execute ori execută contractul așa cum acesta fusese înțeles de partea îndreptățită să invoce anulabilitatea, contractul se consideră că a fost încheiat așa cum l-a înțeles această din urmă parte. Adaptarea presupune îndeplinirea următoarelor condiții: partea îndreptățită să invoce anulabilitatea trebuie să îl informeze pe cocontractant asupra felului în care a înțeles contractul; acesta din urmă, ulterior informării dar înainte de constatarea nulității și nu mai târziu de mult 3 luni de la data când a fost notificat ori de la data când i s-a comunicat cererea de chemare în judecată, să declare că este de acord cu

executarea sau să execute fără întârziere contractul, astfel cum a fost înțeles de partea aflată în eroare.

Dolul reprezintă o eroare provocată, dar cu o sferă de aplicare mai largă, deoarece art. 1214 alin.2 N.C.civ. prevede că „partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială”, fiind pus accentul pe dimensiunea delictuală a dolului. El este alcătuit dintr-un element material - utilizarea de mijloace viclene - și unul intențional – intenția de a induce în eroare. Astfel, potrivit noului Cod civil, spre deosebire de reglementarea anterioară, nu mai este necesar ca dolul să fie determinant pentru încheierea contractului.

Elementul material poate consta într-o acțiune sau inacțiune. Spre deosebire de art.960 C.civ. anterior, care făcea referire doar la dolul sub forma comisivă, art.1214 alin.1 N.C.civ. are în vedere și dolul sub forma omisivă, acela săvârșit prin omisiune sau reticență, recunoscut anterior de doctrină și jurisprudență, cu precizarea că tăcerea constituie dol prin reticență numai în cazul în care există obligația legală de informare a uneia dintre părți.

În schimb temerea reverențiară nu constituie viciu de consimțământ și, pe cale de consecință, nu atrage anulabilitatea contractului astfel încheiat. Art.1219 N.C.civ., asemenea art.958 C.civ. anterior, stabilește regula enunțată dar, în plus, definește temerea reverențiară ca fiind aceea „izvorâtă din respect” la care, potrivit doctrinei, se adaugă și cea din afecțiune. Precizarea „fără să fi fost violență” arată că, în ipoteza în care temerea este justificată și indusă fără drept, chiar izvorâtă din respect, va putea atrage nulitatea contractului.

Noul Cod civil stabilește că leziunea afectează valabilitatea consimțământului, fiind un viciu al acestuia. Art.1221 alin1. N.C.civ., definește leziunea: „Există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații”.

Astfel, leziunea nu se rezumă la disproporția dintre contraprestații ci ea este condiționată de atitudinea uneia dintre părți, respectiv de poziția inegală a acestora care permite ca partea care provoacă leziunea să profite de „starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți”.

Dacă sub imperiul Codului civil de la 1864, domeniul de aplicare era limitat doar la actele de administrare încheiate de către minorii cu vârsta peste 14 ani împliniți, singuri, fără încuviințarea părinților sau a tutorelui, Noul Cod civil recunoaște leziunea și în cazul majorului. Dar sunt excluse din acest domeniu de aplicare contractele aleatorii, tranzacția, precum și alte contracte anume prevăzute de lege (art.1224 N.C.civ.). În acest sens art.2273 alin.2 N.C.civ. dispune că tranzacția nu poate fi anulată ... pentru leziune.

În ce privește contractele aleatorii soluția este justificată de existența unei șanse de câștig dar și a unui risc pentru părțile contractante, care depind de hazard ceea ce exclude chiar ideea de existența a unei contraprestații în anumite circumstanțe stabilite în contract.

Existența leziunii se apreciază în funcție de disproporția dintre contraprestații, de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți, dar și de natura și scopul contractului. În cazul minorului existența leziunii se poate aprecia și prin raportarea propriei obligații care apare drept excesivă „prin raportare la starea sa patrimonială, la avantajele pe care le obține din contract ori la ansamblul circumstanțelor” (art.1221 alin.3 N.C.civ.). Astfel, criteriile de apreciere vor fi în cazul minorului cele aplicabile și majorului, situație în care lipsa de experiență sau de cunoștințe apar ca fiind prima opțiune și cea mai des întâlnită, pentru ca apoi să se recurgă la cele stabilite de alin.2 și 3 ale art.1221 N.C.civ.

Nu suntem de acord cu susținerea că, „în cazul minorului, trebuie să fie vorba de o obligație excesivă asumată de acesta prin raportare la starea sa patrimonială, la avantajele pe care le obține din contract ori la ansamblul circumstanțelor”, deoarece protecția acestuia trebuie să fie una generală, mai amplă decât în cazul majorului. Altfel spus, în cazul minorului noțiunea de pagubă are un sens mai larg, putând fi vorba nu doar de compararea contraprestațiilor ci și de raportarea obligației alte circumstanțe.

Din prevederile alin.3 al art.1221 N.C.civ. înțelegem că numai minorului, nu și majorului, i se aplică aceste ultime criterii, nu ca minorul va fi protejat doar în aceste condiții. Ceea ce nu există în cazul leziunii aplicabile minorului este intenția celeilalte părți de a profita de „starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți”.

Se poate vorbi astfel de două forme ale leziunii, una având la bază concepția subiectivă iar alta pe cea obiectivă: leziunea viciu de consimțământ în cazul majorilor și leziunea viciu de consimțământ în cazul minorilor.

Observăm că regula generală în materia acțiunii în anulabilitate este dată de prevederile art. 1249 alin.2 N.C.civ. Astfel, ca regulă, nulitatea relativă poate fi invocată pe cale acțiune în termenul general de prescripție de 3 ani iar pe cale de excepție „chiar și după împlinirea termenului de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare”, fiind imprescriptibilă. Considerăm ca nejustificată opțiunea legiuitorului de a institui un termen mai scurt de prescripție extinctivă pentru acțiunea în anulabilitate, un an față de 3 ani, și mai ales pe cea de a declara prescriptibilă excepția. Aceasta cu atât mai mult cu cât este perfect posibil ca acele circumstanțe care au condus la ceastă situație să subziste. În acest sens, propunem abrogarea alin.2 al art. 1223 N.C.civ.

Faza precontractuală poate fi constituită din negocieri care pot fi concretizate chiar și prin încheierea unor precontracte. Codul civil actual, spre deosebire de cel de la 1864, reglementează, într-o manieră destul de amănunțită, această etapă, începând cu oferta și acceptarea, cu principiile bunei-credințe și a confidențialității în cadrul negocierilor, și terminând cu pactul de opțiune, promisiunea de a contracta și contractul-cadru.

Buna-credință este reglementată de noul Cod civil ca o obligație generală, a oricărui subiect de drept, ce trebuie respectată în exercitarea drepturilor și executarea obligațiilor, în acord cu ordinea publică și bunele moravuri, și indiferent de natura contractuală sau extracontractuală a acestor drepturi și obligații (art.4 N.C.civ.). Ca aplicații ale acestui principiu, art.1170 și 1183 N.C.civ. dispun că buna-credință trebuie să guverneze conduita părților atât pe perioada negocierilor și la încheierea contractului, cât și pe tot timpul executării sale, orice abatere de la aceasta ducând la angajarea răspunderii pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți. Caracterul imperativ al acestor norme este întărit de precizarea expresă că această obligație nu poate fi limitată sau înlăturată pe cale convențională.

Buna credință în negocieri nu este similară cu obligativitatea încheierii contractului, astfel că „părțile au libertatea inițierii, desfășurării și ruperii negocierilor și nu pot fi ținute răspunzătoare pentru eșecul acestora”, atâta timp cât acestea au fost făcute cu

respectarea exigențelor bunei-credințe (art.1183 alin. 1 și 2 N.C.civ.). Alin. 3 al art.1183 N.C.civ. prezintă un exemplu de încălcare al acestui principiu, respectiv inițierea sau continuarea negocierilor fără intenția de a încheia contractul. Stabilirea prejudiciului produs prin inițierea, continuarea sau ruperea negocierilor contrar bunei-credințe se va face în funcție împrejurări, alin.4 având în vedere cu titlu de exemplu cheltuielile angajate în vederea negocierilor, renunțarea de către cealaltă parte la alte oferte și orice împrejurări asemănătoare.

Oferta este propunerea de a contracta făcută de o persoană în vederea încheierii unui contract, o manifestare de voință exprimată cu această intenție, așa cum rezultă din prevederile art.1182 alin.2 coroborat cu art.1888 N.C.civ.: oferta trebuie să conțină cel puțin elementele esențiale - atât cele obiective, stabilite de lege ca fiind esențiale, cât și cele subiective, esențiale prin voința părților - și să exprime intenția ofertantului de a se obliga.

Oferta poate fi adresată unei persoane determinate dar și unor persoane nedeterminate. În acest din urmă caz, conform alin.2 al art.1189 N.C.civ., propunerea valorează ofertă numai dacă aceasta rezultă din lege (de exemplu, în cazul ofertei publice de valori mobiliare sau a furnizării de energie electrică de către utilizatori), din uzanțe (de exemplu, potrivit uzanțelor, încărcarea se face de către port) ori din împrejurări (de exemplu, staționarea taximetrului sau a inserării unei clauze exprese care să prevadă că respectiva propunere constituie o ofertă de a contracta), regula în materie fiind că o asemenea propunere poate fi considerată solicitare de ofertă sau intenție de negociere. De aceea, ca regulă, răspunsul la o propunere adresată unei persoane nedeterminate poate constitui ofertă de a contracta și nu acceptare a unei oferte.

Termenul de acceptare curge din momentul în care oferta ajunge la destinatar (art.1192 N.C.civ.). De la acest moment oferta nu mai poate fi retrasă și, fiind cu termen, deci irevocabilă, pe cale de consecință, o eventuală revocare rămâne fără efect. Nu are relevanță dacă destinatarul ofertei a luat la cunoștință de aceasta sau nu. Nu achiesăm la opinia potrivit căreia norma cuprinsă în art.1192 N.C.civ. este supletivă, autorul ofertei putând stipula un alt moment de la care curge termenul de acceptare. Dispoziția analizată se prezintă ca fiind stabilită în primul rând în favoarea destinatarului ofertei și, ca atare, ofertantul nu poate stabili un alt moment pentru începutul curgerii termenului de acceptare.

Trebuie făcută distincția între retragerea ofertei și revocarea acesteia:

- retragerea privește momentele anterioare primirii de către destinatar a ofertei, art.1199 N.C.civ. dispunând că „Oferta sau acceptarea poate fi retrasă dacă retragerea ajunge la destinatar anterior ori concomitent cu oferta sau, după caz, cu acceptarea”. Astfel, și o ofertă irevocabilă poate fi retrasă deoarece irevocabilitatea este raportată la termenul de acceptare care curge de la momentul în care oferta ajunge la destinatar;

- revocarea presupune că oferta a ajuns la destinatar, și ea privește perioada dintre recepția ofertei și recepția acceptării;

- ambele atrag lipsirea de efecte a oferte, dar revocarea intempestivă a ofertei fără termen atrage răspunderea ofertantului în timp ce oferta cu termen este irevocabilă, orice manifestare de voință în acest sens fiind fără efecte.

Art.1195 alin.2 N.C.civ. prevede că moartea sau incapacitatea ofertantului nu atrage decât în mod excepțional caducitatea ofertei, astfel că succesorii vor fi ținuți de efectele acesteia. S-a afirmat că, per a contrario, moartea sau incapacitatea ofertantului atrag întotdeauna caducitatea ofertei revocabile. Numai că din modul de formulare al art.1195 N.C.civ. înțelegem că împlinirea termenului și refuzarea ofertei reprezintă cauze generale de caducitate a ofertei, fie că este irevocabilă fie că este revocabilă, iar decesul sau incapacitatea ofertantului constituie cauze speciale, excepții de la regulă, aplicabile doar ofertei irevocabile în situațiile prescise de alin.2 al art.1195 alin.2 N.C.civ., respectiv „natura afacerii” sau „împrejurările” care impun caducitatea. Dacă legiuitorul ar fi înțeles ca moartea și incapacitatea ofertantului să constituie, ca regulă, cauze de caducitate ale ofertei atunci acestea ar fi fost prevăzute în cadrul alin.1 al articolului menționat.

S-a considerat că simpla primire de către ofertant a corespondenței expediate de acceptant, constituie o prezumție relativă că ofertantul a luat la cunoștință de acceptare. Această soluție a fost preluată de art.1186 N.C.civ., momentul încheierii contractului fiind acela în care ofertantul primește acceptarea (sistemul recepțiunii) cu diferența că prezumția de luare la cunoștință a acceptării de către ofertant este una absolută, riscul informării aparținând ofertantului, concluzie bazată pe lipsa unui text legal care să permită a se considera că nu a avut loc încheierea contractului când ofertantul probează că nu a luat cunoștință

de acceptare din motive neimputabile lui. Cum art. 1186 N.C.civ. dispune că nu prezintă importanță faptul că ofertantul nu ia cunoștință de acceptare din motive care nu îi sunt imputabile, se ridică întrebarea ce se întâmplă într-o asemenea variantă. Se vor aplica în acest caz prevederile art. 1227 N.C.civ., deoarece ofertantul se află în imposibilitatea de a-și executa obligația el neștiind că respectivul contract s-a încheiat.

- în cazul contractului încheiat prin corespondență, locul încheierii va fi cel la i-a fost adresată ofertantului corespondența. S-a afirmat că locul încheierii contractului este domiciliul/sediul/sau locul în care s-a făcut alegerea de domiciliu a ofertantului conform art.97 N.C.civ. Soluția este discutabilă deoarece locul încheierii contractului este cel în care acceptarea ajunge la ofertant, și poate fi domiciliul sau sediul sau reședința ori orice loc stabilit de el în care primește corespondența.

Noul Cod civil reglementează promisiunea de a contracta, fără a face distincție după cum este unilaterală sau bilaterală, în art.1279 fiind stabilite conținutul și efectele neexecutării, în acord cu opiniile exprimate anterior în doctrină. Astfel, această normă constituie dreptul comun în materie atât în ce privește cele două forme ale promisiunii, cât și în ce privește promisiunile de a contracta anumite contracte speciale.

Chiar dacă norma indicată nu prevede expres, promisiunea de a contracta, fiind un contract este supusă tuturor regulilor cu privire la acesta. Astfel, în primul rând, pentru a fi valabil încheiată, promisiunea de a contracta trebuie să întrunească toate condițiile de validitate prevăzute de art.1179 alin.1 N.C.civ. În ce privește forma promisiunii de a contracta, neexistând o normă specială rezultă că se aplică principiul consensualismului, nefiind necesară îndeplinirea vreunei formalități ci doar simplul acord de voință al părților. Chiar dacă promisiunea are ca obiect încheierea unui contract solemn, promisiunea nu va trebui să fie făcută cu respectarea aceluiași formalități.

Potrivit art.1279 alin.1 N.C.civ., „promisiunea de a contracta trebuie să conțină toate acele clauze ale contractului promis, în lipsa cărora părțile nu ar putea executa promisiunea”. Dacă art.1182 alin.2 N.C.civ. dispune că pentru încheierea contractului este suficient ca părțile să se pună de acord cu privire la elementele esențiale ale contractului, art.1185 N.C.civ. prevede că atunci când, în timpul negocierilor, o parte insistă să se ajungă la un acord asupra unui anumit element sau asupra unei anumite forme, contractul nu se încheie până nu se ajunge la un

acord cu privire la acestea. În aceste condiții ne întrebăm la ce clauze face referire art.1279 alin.1 N.C.civ. – la clauzele esențiale obiective, și la cele subiective sau la mai mult decât atât?

Chiar dacă din interpretarea literală a alin.1 al art.1279 N.C.civ. ar rezulta că promisiunea trebuie să conțină mai mult decât elementele esențiale obiective și subiective, promisiunea nu poate fi perfectată în condiții mai dificile decât contractul proiectat.

Alin.1 al art.1278 N.C.civ. prevede: „atunci când părțile convin ca una dintre ele să rămână legată de propria declarație de voință, iar cealaltă să o poată accepta sau refuza, acea declarație se consideră o ofertă irevocabilă și produce efectele prevăzute la art. 1.191”. Or, art.1191 N.C.civ. prevede unicul efect al acestei oferte: declarația de revocare nu produce niciun efect. Față de această normă de trimitere dar și față de alin.2 al art.1191 N.C.civ. Ne exprimăm rețineria. Norma de trimitere ni se pare „pleonastică”, la fel ca și norma la care trimite. Dacă oferta este irevocabilă firesc că revocarea sa nu produce efecte, iar dacă declarația din pactul de opțiune este considerată o ofertă irevocabilă, firesc ea nu poate fi revocată. În acest sens propunem modificarea alin.1 al art.1278 N.C.civ. în sensul eliminării formulei „și produce efectele prevăzute la art. 1.191.”.

În **Capitolul II**, intitulat „**Efectele contractului față de părți**”, sunt analizate principiul obligativității efectelor contractului, impreviziunea, regula simetriei formelor și excepțiile de la aceasta.

Codul civil de la 1864 nu reglementa impreviziunea însă aceasta a fost admisă în temeiul art.970 C.civ. anterior care impunea buna-credință și echitatea în executarea contractelor. Doctrina, în lipsa unor norme având caracter general, a analizat-o ca pe o excepție de la principiul forței obligatorii a contractului. Practica judiciară, la rândul său, a admis impreviziunea motivând: „dacă în urmă au intervenit evenimente cu totul excepționale care schimbă situația de până atunci, făcând ca echilibrul să se rupă prin crearea de avantaje excesive de o parte, și pierderi ruinătoare de cealaltă parte, și dacă acele evenimente nu puteau fi prevăzute la data când convențiunea a fost încheiată, e just ca părțile să fie exonerate de obligațiile lor”, domeniile predilecte fiind: majorarea chirii și actualizarea prețurilor unor mărfuri livrate și neachitate. De asemenea, și Curtea de Arbitraj Comercial de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României a admis teoria impreviziunii. Reglementarea impreviziunii reprezintă o noutate legislativă în ceea ce

privește determinarea cadrului general, existând unele norme e prezintă caracter special

Consecința imediată a principiului obligativității contractului privește modul în care contractul se poate modifica ori stinge. Contractele vor putea fi modificate sau stinse, ca regulă, în același mod în care s-au constituit, adică prin acordul părților (principiului simetriei actelor juridice). Regula simetriei în contracte este prevăzută în art. 1270 N.C.civ., care dispune: „Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților sau din cauze autorizate de lege”.

Asimetriile presupun că modificarea sau încetarea contractului se face altfel decât prin acordul părților, respectiv „din cauze autorizate de lege” (art.1270 alin.2 N.C.civ.), dreptul a modifica sau a face contractul să înceteze putând fi, în funcție de originea sa.: legal, când este prevăzut expres de lege, sau convențional, când este stipulat într-o clauză contractuală. Ori de câte ori încetarea are la bază voința concordantă a părților nu putem vorbi de o asimetrie, fiind necesar, pentru o asemenea calificare, să se cerceteze izvorul acesteia. Astfel, de exemplu, dacă părțile au stipulat în contract un termen sau o condiție, încetarea contractului este de origine convențională, existența cauzelor fiind determinată de acordul părților.

Dacă în ceea ce privește modificarea, nu există o normă având caracter general care să le enumere, art.1321 N.C.civ. dispune în privința cauzelor de încetare: „Contractul încetează, în condițiile legii, prin executare, acordul de voință al părților, denunțare unilaterală, expirarea termenului, îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea condiției, imposibilitate fortuită de executare, precum și din orice alte cauze prevăzute de lege”. Acestea se constituie în cauze generale de încetare a contractelor (de la acestea putând exista excepții stabilite prin norme speciale) și cauze aplicabile numai anumitor contracte, stabilite în materie specială. Lor li se adaugă cauzele de transformare, transmitere și stingere a obligațiilor, în unele situațiile normele care reglementează modificarea sau încetarea contractului reprezentând doar aplicații ale celor din materia obligațiilor.

Părțile contractante, în virtutea principiului libertății de voință, au posibilitatea să insereze în contract clauze cu privire la modificarea sau încetarea contractelor în mod unilateral, în beneficiul uneia sau ambelor părți, dacă acestea nu sunt interzise în mod expres de lege. În aceste cazuri modificarea sau încetarea contractului nu constituie o asimetrie,

modificarea sau încetarea fiind tot rodul acordului de voință al părților, iar realizarea acesteia constituie exercitarea unui drept convențional care trebuie făcută însă cu bună-credință.

Art. 1276 N.C.civ., având denumirea marginală „Denunțarea unilaterală”, reglementează tocmai modul în care se realizează această modalitate de desfacere a unui contract. Sunt avute în vedere numai contracte pe durată determinată, deoarece în cazul celor pe durată nedeterminată, denunțarea este permisă, ca regulă, cu respectarea anumitor condiții stabilite de art. 1277 N.C.civ.

Numai că art. 1276 N.C.civ. nu distinge între denunțarea convențională și denunțarea autorizată de lege. În concluzie, în contractele pe durată determinată, dacă nu se interzice prin lege, părțile pot insera clauze convenționale de denunțare unilaterală, sau în anumite cazuri, denunțarea unilaterală este permisă printr-o normă legală, ceea ce presupune că o eventuală clauză în acest fel nu face decât să reitereze respectiva reglementare. Toate acestea deoarece în alin. 1 al art. 1276 folosește formularea „dacă dreptul de a denunța unilateral contractul este recunoscut unei dintre părți”.

În cazul contractelor uno ictu, problema denunțării nu se poate pune după executarea acestora, ci doar înainte ca acestea să fi început (alin. 1 al art. 1276 N.C.civ.), în timp ce denunțarea contractelor cu executare succesivă se poate face și după începerea executării, dar înainte să se fi epuizat toate prestațiile contractuale.

Denunțarea unilaterală a contractelor uno ictu produce efecte retroactiv și fără a fi necesară curgerea vreunui termen rezonabil de preaviz în timp ce în cazul celor cu executare succesivă efectele denunțării se produc numai pentru viitor („prestațiile executate și cele care se află în curs de executare” rămân valabile) și numai cu respectarea termenului rezonabil de preaviz (art. 1276 alin. 2 N.C.civ.).

Considerăm că formularea alin. 2 al art. 1276 N.C.civ. este defectuoasă deoarece din aceasta („în contractele cu executare ... continuă ... denunțarea nu produce efecte în privința prestațiilor ... care se află în curs de executare”) rezultă că acele așa numite contracte cu executare continuă (și deci ale căror prestații se află permanent în curs de executare) nu ar putea fi denunțate unilateral. Propunem, în acest sens modificarea alin. 2 al art. 1276 N.C.civ., astfel: „în contractele cu executare succesivă, acest drept poate fi exercitat cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz , chiar și după începerea executării

contractului, însă denunțarea nu produce efecte în privința prestațiilor executate sau în curs de executare. Dacă executarea prestațiilor este continuă, denunțarea produce efecte numai de la momentul împlinirii termenului de preaviz”.

Constituirea pe cale convențională a dreptului de denunțare unilaterală se poate face cu titlu gratuit sau cu titlu oneros, situație în care denunțarea produce efecte numai din momentul executării prestației stabilită în schimbul dreptului de denunțare (art. 1276 alin. 3 N.C.civ.). Numai că trebuie avut în vedere și termenul de preaviz. În succesiunea mecanismului denunțării întâlnim următoarele etape: înștiințarea celeilalte părți cu privire la denunțare, împlinirea termenului de preaviz și executarea prestației stabilite în schimbul denunțării. Dacă ordinea este aceasta efectele denunțării se vor produce la momentul executării prestației. Dar ultimele două etape pot fi ordonate temporal invers, caz în care denunțarea își va produce efectele la momentul împlinirii termenului de preaviz, nu înainte, acesta fiind instituit în favoarea cocontractantului celui ce invocă dreptul său unilateral la denunțare și, pe cale de consecință, numai acesta poate renunța la beneficiul său (singura ipoteză în care contractul se consideră desfăcut anterior împlinirii preavizului).

Preluând opinia doctrinei care a admis dreptul părților de a desface unilateral contractele pe durată nedeterminată, chiar și în absența unui text expres de lege, în scopul salvării libertății individuale și prezervării liberei concurențe, art.1277 N.C.civ. dispune: „Contractul încheiat pe durată nedeterminată poate fi denunțat unilateral de oricare dintre părți cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz. Orice clauză contrară sau stipularea unei prestații în schimbul denunțării contractului se consideră nescrisă”.

Reglementând acest drept potestativ legal au fost avute în vedere și alte elemente consacrate în literatura anterioară, respectiv: denunțarea unilaterală nu trebuie să fie abuzivă - în acest sens fiind prohibite, și sancționate ca fiind nescrise, clauzele care stipulează unele prestații în schimbul denunțării, dreptul la denunțare fiind esențialmente gratuit; este obligatorie respectarea unui termen de preaviz rezonabil; dreptul de denunțare unilaterală este reciproc, derogările putând fi stabilite doar prin lege.

Dacă în privința contractelor pe durată nedeterminată regula este denunțarea unilaterală, în cazul celor pe durată determinată aceasta

constituie excepția, fiind prevăzute expres de norme speciale cazurile în care este posibilă.

În afara denunțării unilaterale a contractelor pe durată nedeterminată, sunt consacrate în materia contractelor numite și alte cauze independente de voința părților.

În **Capitolul III** având denumirea „**Principiul relativității efectelor contractului**” am analizat acest principiu având în vedere istoricul, reglementarea, domeniul de aplicare și excepțiile reale și aparente.

Potrivit art.1280 N.C.civ., care reiterează principiul relativității contractului consacrat expres și de art.973 C.civ. anterior, contractele produc efecte numai între părțile contractante. Astfel, terții, ca regulă, nu pot fi ținuți de obligațiile și nici nu pot dobândi drepturile născute dintr-un contract, ei nu sunt nici creditori și nici debitori ai obligațiilor contractuale, dar contractul le este opozabil terților, în pofida efectului relativ. Dar spre deosebire de reglementarea anterioară, cea actuală este completată cu sintagma „dacă prin lege nu se prevede altfel”, prin aceasta permițându-se expres existența excepțiilor de la principiul relativității efectelor contractului. În această ipoteză se încadrează atât cazurile, permise de lege, în care părțile contractului stipulează crearea, prin acesta, de drepturi sau obligații pentru o persoană ce nu a participat la încheierea acestuia, nici personal, nici prin reprezentare, dar și cele în care legea prevede expres producerea efectelor sau a unora dintre ele în persoana unui terț.

Din coroborarea art. 1280 și 1282 N. C. Civ. rezultă că principiul relativității privește părțile și pe succesorii acestora care sunt ținuți de efectele contractului. Din art. 1280 N.C.civ. rezultă fără rezerve că efectele contractului, în virtutea relativității acestora, se produc în persoana părților; din art.1282 N.C.civ. reiese să efectele contractului se transmit, în condițiile stabilite de lege, succesorilor universali și cu titlu universal ai părților – persoane fizice deoarece se prevede *expressis verbis* „la moartea unei părți”; dar în sfera succesorilor vizați de principiul relativității efectelor contractului intră și succesorii persoanelor fizice și succesorii persoanelor juridice. Considerăm că pentru evitarea unor interpretări diferite este necesară introducerea, în art. 1282 N.C.civ. a unei norme de trimitere la art. 235-242, 249 și 250 N.C.civ.

Noul Cod civil nu folosește noțiunea de având-cauză, preferând-o pe cea de succesor. Din situarea art. 1282 N.C.civ. în subsecțiunea

intitulată „Efectele față de terți” se poate concluziona că și avânzii-cauză sunt tot terți, lucru adevărat numai prin raportare la momentul încheierii contractului și la perioada ulterioară acesteia care, însă, ia sfârșit la moartea părții - persoană fizică - sau la reorganizarea ori încetarea părții - persoană juridică. Chiar dacă anumiți terți pot deveni ulterior încheierii contractului părți ale acestuia, dat fiind faptul că efectele contractului pot fi limitate, de lege, de părți sau de natura contractului (art. 1282 N.C.civ.), „clasa avânzilor-cauză ține de natura relativității efectelor”. Din aceste considerente am analizat cele trei categorii distincte: părți, avânzi-cauză și terți.

Sub imperiul Codului civil de la 1864, s-a propus modificarea art. 973 C.civ. anterior, în sensul folosirii termenului de „parte” și nu a sintagmei „parte contractantă” arătându-se că „există persoane care dobândesc calitățile juridice ale unei părți, fără a fi luată în considerare participarea lor la formarea contractului”. Observăm că art. 1280 N.C.civ. utilizează noțiunea de „parte”, cea de „parte contractantă” regăsindu-se în art. 901, 1270, 1680, 2201 N.C.civ. Astfel, în materia relativității se vorbește de părți iar în cea a forței obligatorii de părți contractante. Considerăm că prin parte se înțelege persoana (sau persoanele) care este ținută de efectele contractului ca urmare a propriei manifestări de voință în acest sens, iar prin parte contractantă persoana (sau persoanele) care au participat la încheierea contractului ale cărui efecte se produc în persoana sa (lor), partea constituind genul proxim, iar partea contractantă diferența specifică.

Delimitarea tradițională în drepturi și obligații reale și personale, a fost înlocuită, art. 1282 alin. 2 vorbind de drepturi și obligații, pentru cele din urmă fiind stipulată condiția suplimentară că acestea se transmit succesorilor cu titlu particular, numai dacă legea permite. O condiție comună, alături de cea a „legăturii strânse cu bunul”, este cea privind data contractelor din care au luat naștere aceste drepturi și obligații care trebuie să fie anterioară momentului dobândirii bunului de către succesorul cu titlu particular. Pentru a fi opozabilă terțului este necesară dată certă. În situația în care legea impune anumite formalități de publicitate, acestea trebuie să fie îndeplinite tot anterior dobândirii bunului de către succesorul cu titlu particular. Condiția esențială pentru ca succesorul cu titlu particular să beneficieze de drepturile născute dintr-un contract la care nu a fost parte este aceea ca acestea să se afle în strânsă legătură cu bunul dobândit de succesorul cu titlu particular. În

absența unei asemenea conexiuni, succesorul este terț desăvârșit față de drepturile pe care autorul său le-a dobândit prin contracte anterioare.

În ce privește obligațiile care au legătură cu bunul acestea nu se transmit succesorilor cu titlu particular, cu excepția situațiilor când aceasta rezultă din lege. Sintagma „în cazurile prevăzute de lege” considerăm că vizează atât situațiile când un act normativ prevede că acestea se transmit succesorilor cu titlu particular cât și pe acelea când părțile stipulează expres acest lucru, dacă nu este interzis.

Promisiunea faptei altuia reprezintă o noutate la nivel legislativ, Codul civil român de la 1864 neavând în cuprinsul său vreo normă cu privire la aceasta, chiar dacă aceasta era prevăzută de art. 1120 din Codul civil francez, sursa sa de inspirație.

Art. 1230 N.C.civ. instituie, ca element de noutate, valabilitatea contractelor purtând asupra bunurilor altei persoane dispunând: „dacă prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui terț pot face obiectul unei prestații, debitorul fiind obligat ..., după caz, să obțină acordul terțului”. Cum legea nu distinge, contractele pot avea efecte translativ sau constitutive atât cu privire la drepturile reale, cât și la drepturi de creanță (de exemplu, un contract de locațiune care poartă asupra bunului unui terț). O aplicație a acestei norme generale se regăsește în materia specială a contractului de vânzare-cumpărare la art. 1683 N.C.civ. Art. 1683 N.C.civ. înlătură controversele existente în doctrină legate de vânzarea bunului altuia. Vânzarea unui bun individual determinat, proprietatea unui terț, este valabilă, obligația vânzătorului de a asigura transmiterea dreptului de la titular la cumpărător fiind executată fie prin dobândirea de către vânzător a bunului, fie prin ratificarea vânzării de către proprietar, fie prin orice alt mijloc direct sau indirect, care procură cumpărătorului proprietatea asupra bunului (de exemplu, proprietarul încheie un contract translativ de proprietate cu cumpărătorul). Prevederile art. 1683 N.C.civ. vizează și situația în care un coproprietar vinde, în întregime, bunul proprietate comună. În orice caz, pentru a ne afla în prezența promisiunii faptei altuia este necesar ca, la momentul încheierii contractului cumpărătorul să aibă cunoștința de faptul că vânzătorul nu este proprietarul bunului sau că este doar coproprietar. Prin art. 1683 N.C.civ., cerința vânzătorului titular al dreptului de proprietate a suferit o atenuare condiționată.

Nici noul Cod civil nu definește stipulația pentru altul, dar reglementează pe parcursul a cinci articole (art. 1284 -1288 N.C.civ)

efectele acesteia. Potrivit art.1284 N.C.civ., oricine poate stipula în numele său, însă în beneficiul unui terț care, astfel, dobândește dreptul de a cere direct promitentului executarea prestației. Definim stipulația ca fiind acel contract sau clauză contractuală prin care promitentul se obligă față de stipulant să execute o prestație în beneficiul unei alte persoane, numită terț beneficiar, care devine creditor prin efectul unui contract la care nu este parte și poate pretinde direct promitentului executarea prestației.

În doctrină se susține că stipulația pentru altul este posibilă chiar și în cazul actelor juridice unilaterale, însă acest act va reprezenta o sursă de obligații numai pentru autorul acestuia, nu și pentru alții. Într-adevăr, potrivit art.1325 N.C.civ., dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile legale privitoare la contracte se aplică în mod corespunzător actelor unilaterale. Or, actul juridic unilateral dă naștere întotdeauna la obligații numai în sarcina autorului său iar din reglementarea stipulației pentru altul rezultă în mod clar că ne aflăm în fața unei operațiuni juridice triunghiulare care presupune existența stipulantului, promitentului și a terțului beneficiar, obligația promitentului fiind asumată față de stipulant iar prestația numai față de terțul beneficiar. În aceste condiții, considerăm că este imposibilă o asemenea construcție juridică în care stipulația să îmbrace forma actului juridic unilateral.

Acceptarea din partea terțului beneficiar nu este o condiție de validitate a stipulației pentru altul ci de eficacitate. Astfel, dacă terțul beneficiar nu acceptă stipulația, dreptul său se consideră a nu fi existat niciodată (art. 1286 N.C.civ). Plecând de la această reglementare, în literatura recentă se afirmă că optica a fost schimbată în sensul că rolul acceptării are efecte în privința nașterii dreptului în patrimoniul terțului beneficiar. Înțelegem că, în viziunea autoarei, dreptul nu a existat niciodată în acest patrimoniu în lipsa acceptării, numai că sensul este tocmai al retroactivității, nu al inexistenței până la momentul acceptării.

Urmare a acceptării, dreptul beneficiarului se va consolida retroactiv, el fiind dobândit nu în temeiul acceptării, ci ca urmare și din momentul încheierii contractului între stipulant și promitent. Beneficiarul devine creditorul obligației promitentului și poate pretinde executarea acesteia, dreptul fiind din acest moment irevocabil, iar obligația actuală.

Deoarece acceptarea constituie, ca regulă, un act unilateral aceasta trebuie, potrivit art. 1326 alin. 1 N.C.civ., să fie comunicată, numai că

această comunicare poate consta și doar în solicitarea adresată promitentului ca acesta să execute prestația. Astfel, acceptarea nu poate fi tacită ci trebuie să fie expresă sau să rezulte dintr-un act sau fapt neechivoc al beneficiarului.

Codul civil de la 1864 nu cuprindea norme privind acțiunea directă în general, ci, preluând modelul francez, reglementa doar două cazuri: în materia antreprizei (art.1488 Cod civil anterior) și a mandatului (art.1542 alin. ultim Cod civil anterior). Acestea li se adaugă unele reglementări particulare din alte acte normative cum ar fi, de exemplu, acțiunea salariaților temporari împotriva utilizatorului prevăzută de art. 96 alin.4 din Codul muncii.

Situația este aproape neschimbată și sub imperiul Codului civil actual care nu cuprinde o reglementare având caracter general, de drept comun, a acțiunilor directe, existând doar norme care privesc situații particulare. Mai mult, noul Codul civil, asemenea celui anterior, prevede cele două acțiuni directe, menționate mai sus, în favoarea unor terți: acțiunea directă din materia contractului de antrepriză, pusă la dispoziția lucrătorilor folosiți de antreprenor, care pot acționa direct pe beneficiar, pentru a obține plata sumelor ce li se cuvin pentru serviciile prestate, în măsura în care aceste sume nu au fost plătite antreprenorului (art. 1856 Cod civil); acțiunea directă din materia contractului de mandat, pusă la dispoziția mandantului contra submandatarului (art. 2023 alin.6 Cod civil). Ca element de noutate este reglementată acțiunea locatorului împotriva sublocatarului (art.1807 N.C.civ.).

Art.1488 C.civ. anterior prevedea: „*Zidarii, lemnarii și ceilalți lucrători întrebuințați la clădirea unui edificiu sau la facerea unei alte lucrări date în apalt (în întreprindere – s.n.), pot reclama plata lor de la comitent, pe atât pe cât acesta ar datori întreprinzătorului în momentul reclamației*”. Art. 1856 C. civ., având denumirea marginală „Acțiunea directă a lucrătorilor”, dispune: „*În măsura în care nu au fost plătite de antreprenor, persoanele care, în baza unui contract încheiat cu acesta, au desfășurat o activitate pentru prestarea serviciilor sau executarea lucrării contractate au acțiune directă împotriva beneficiarului, până la concurența sumei pe care acesta din urmă o datorează antreprenorului la momentul introducerii acțiunii*”. Codul civil actual, spre deosebire de cel anterior, stabilește expres natura juridică a acțiunii, atât în cadrul denumirii marginale cât și a normei propriu-zise. Un alt element de noutate este dat de extinderea sferei persoanelor care beneficiază de

această acțiune directă: de la „*zidarii, lemnarii și ceilalți lucrători întrebuințați*”, adică lucrătorii ce au participat efectiv la executarea lucrării, la „*persoanele care... au desfășurat o activitate pentru prestarea serviciilor sau executarea lucrării*”.

Observăm că art.1856 C.civ. impune ca persoanele să fi prestat munca sau, în general, serviciile în baza unui *contract* încheiat cu antreprenorul. Considerăm că este vorba de asigurarea mijloacelor de probă necesare pentru dovedirea valorii sumei pe care antrenorul o datorează titularilor acțiunii directe, nu de o condiție suplimentară pentru exercitarea acțiunii. Aceasta pentru că majoritatea contractelor sunt consensuale. Bineînțeles, atunci când contractul este unul solemn, cum este cazul contractului individual de muncă, dovada cuantumului salariului se va face prin înscrisul în care este consemnată manifestarea de voință a părților (*instrumentum*), absența sa echivalând cu inexistența contractului (ca *negotium*).

Art. 1.807, intitulat „Efectele sublocațiunii. Acțiuni împotriva sublocatarului”, dispune: „(1) În caz de neplată a chiriei cuvenite în temeiul locațiunii, locatorul îl poate urmări pe sublocatar până la *concurența chiriei* pe care acesta din urmă o datorează locatarului principal. Plata anticipată a chiriei către locatarul principal nu poate fi opusă locatorului. (2) Locatorul își păstrează dreptul prevăzut la alin. (1) atunci când creanța având ca obiect chiria datorată în temeiul sublocațiunii a fost cedată. (3) Locatorul poate, de asemenea, să se îndrepte direct împotriva sublocatarului pentru a-l constrânge la *executarea celorlalte obligații* asumate prin contractul de sublocațiune”.

Codul civil anterior nu reglementa posibilitatea exercitării acțiunii directe a locatorului împotriva sublocatarului. Doctrina a arătat că nefiind parte în contractul de sublocațiune, deci fiindu-i inopozabil, locatorul nu se poate întoarce direct împotriva sublocatarului. Pentru sublocatar, locatorul răspundea față de locator în limitele stabilite în contractul de locațiune, în ceea ce privește întrebuințarea lucrului potrivit destinației sale, plata chiriei, restituirea lucrului în starea în care l-a primit, împreună cu accesoriile sale, repararea pagubelor pricinuite bunului prin incendiu (art. 1435 C.civ. anterior) și obligația de apărare a lucrului închiriat contra uzurpărilor (art. 1433 C.civ. anterior).

Codul civil actual a preluat prevederile art.1753 C.civ. francez și soluțiile din doctrina și jurisprudența franceze. Art. 1753 C.civ. francez acordă proprietarului dreptul de a acționa direct împotriva

sublocatarului pentru plata chiriei, sublocatarul fiind ținut față de locatorul până la concurența chiriei pe care acesta o datora locatarului. În principiu, locatarul are dreptul de a subînchiria ori de a ceda locațiunea, dacă nu cumva există stipulație contrară. Chiar dacă art. 1753 vorbește doar de plata chiriei, doctrina a apreciat și jurisprudența l-a autorizat pe proprietar să îl urmărească direct pe sublocatar pentru plata chiriei, până la concurența prețului sublocațiunii dar și pentru executarea altor obligații de către sublocatar cât și pentru a obține indemnizația pe care trebuie să o primească ca urmare a pierii bunului închiriat.

Astfel că, de lege lata, locatorul are la-ndemână două acțiuni directe locatorului împotriva sublocatarului: una privind plata chiriei, până la concurența prețului sublocațiunii (art. 1807 alin. 1 C.civ.) și a doua pentru executarea celorlalte obligații asumate de către sublocatar prin contractul de sublocațiune (art. 1807 alin. 3 C.civ.).

Chiar dacă art. 1807 C.civ. nu stabilește expres natura acestor acțiuni ale locatorului împotriva sublocatarului ea rezultă din existența structurii tripartite specifică mecanismului acțiunii directe (existența a două contracte în care locatorul este parte, debitor într-unul și creditor în celalalt), locatorul, în calitate de titular al acțiunii directe, exercitând dreptul direct împotriva debitorului său. Mai mult, alin. 3 al art.1807 C.civ. prevede că locatorul se poate îndrepta *direct* împotriva sublocatarului pentru a-l constrânge la executarea celorlalte obligații asumate prin contractul de sublocațiune, în acest caz obiectul acțiunii directe fiind limitat la obligațiile asumate de sublocatar față de locatar, altele bineînțeles decât cele privind plata chiriei.

În acest sens, în jurisprudența canadiană s-a arătat că, în principiu, sublocatarul și locatorul nu au calitatea de a solicita, unul împotriva altuia, îndeplinirea obligațiilor contractuale rezultate din contractul de locațiune (1874-1876 C.civ. din Quebec). Dacă există o relație contractuală între locator și locatar și între aceasta din urmă și sublocatar, nu există a priori nici o relație contractuală între locator și sublocatar. Ei nu pot, prin urmare, în principiu, să exercite o acțiune de natură contractuală împotriva unul împotriva altuia. Legea prevede totuși unele excepții, în special prin art.1874-1876 C.civ. din Quebec. Tribunalul consideră că aceste dispoziții sui generis sunt de tipul acțiunii oblice; ele vizează protecția dreptului la executarea obligațiilor între locator și sublocatar. Deși nu există, inițial, între părți, nici o relație

contractuală, aceste dispoziții oferă facilități speciale care să le permită să obțină executarea obligațiilor contractuale de către cei care sunt cu adevărat în cauză, chiar dacă convenții au fost inițial stabilite cu locatarul. Instanța nu împărtășește punctul de vedere potrivit căruia acest tip de acțiune poate fi analizată ca o stipulație pentru altul (art.1444 C.civ. din Quebec) sau ca o delegație imperfectă de plată (art. 1667 C.civ. din Quebec). Sublocațiunea nu reprezintă, ca atare, un mod de transformare a obligației inițiale. Ea nici nu poate fi făcută în beneficiul unei persoane nedeterminate și presupune întotdeauna manifestarea de voință a sublocatarului și lipsa opunerii locatorului. Sublocațiunea este o instituție juridică în sine; dispozițiile sale specifice promovează îndeplinirea obligațiilor, fără constrângerile impuse de acțiunea oblică, dar pentru a atinge același scop”, fiind astfel în prezența unei acțiuni directe.

Capitolul IV, „Principiul opozabilității efectelor contractului față de terți” este dedicat analizei acestui principiu cât și excepție de la el, respectiv simulația. Art. 1.281 N.C.civ. statuează expres asupra opozabilității efectelor contractului dispunând: „Contractul este opozabil terților, care nu pot aduce atingere drepturilor și obligațiilor născute din contract. Terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui, cu excepția cazurilor prevăzute de lege”. Astfel, opozabilitatea este pentru prima dată consacrată în legislația românească – nefiind formal recunoscută în Codul civil român de la 1864 -, și se înfățișează ca un principiu general al contractului, și, mai mult, al actului juridic civil, deoarece art.1325 N.C.civ. prevede că dispozițiile legale privitoare la contracte se aplică în mod corespunzător și actelor juridice unilaterale, neexistând norme speciale în materie, care să îi înlăture aplicabilitatea. Sunt prezentate principiul, sensurile noțiunilor de opozabilitate și inopozabilitate și aplicațiile principiului.

În ce privește simulația, sediul materiei este în Noul Cod civil, în secțiunea a 6-a intitulată „Efectele contractului”, subsecțiunea a II-a, „Efectele față de terți”, pct. IV, art. 1289-1294, ce reglementează efectele simulației între părți, față de terți, raporturile cu creditorii, proba simulației, includerea actelor unilaterale și excluderea celor nepatrimoniale în, respectiv din domeniul simulației. De asemenea, sunt reglementate aplicații ale simulației în materia: convenției matrimoniale (art. 331), a partajului simulat (art.679), a liberalităților (art. 992), a

donățiilor (art. 1033) și a contractului de tranzacție (art.2278). Chiar și așa au rămas unele probleme deschise discuțiilor doctrinare. Una dintre acestea o constituie identitatea părților celor două contracte care formează operațiunea juridică a simulației, fiind susținute două opinii contrare. Într-o susținere se afirmă că aceasta reprezintă una dintre condițiile necesare pentru existența simulației, atât în actul public, cât și în actul secret trebuind să figureze aceleași părți. Într-o altă opinie, se apreciază că „participarea tuturor protagoniștilor actului public și la acordul simulatoriu, constituie caracteristici care sunt de natura, iar nu de esența simulației”, deoarece în cazul simulației prin interpunere de persoane avem de a face cu trei părți, una singura fiind comună celor două contracte. Structura tripartită a simulației prin interpunere de persoane – contractul public dintre terțul contractant și interpus, contractul secret în care figurează interponentul ca adevărat beneficiar al simulației și acordul simulatoriu la care participă toate cele trei părți – nu presupune participarea persoanei interpuse la încheierea contractului secret stricto sensu, acesta putând să își exprime acordul cu privire la simulație ulterior.

O alta este dată de condițiile de validitate cerute de lege. Potrivit art.1289 alin.2 N.C.civ., indiferent care este voința reală a părților exprimată în contractul secret lato sensu, „contractul secret nu produce efecte nici între părți dacă nu îndeplinește condițiile de fond cerute de lege pentru încheierea sa valabilă”. Din formularea alin.2 al art.1289 N.C.civ., s-ar putea trage concluzia că actul secret, pentru a fi valabil, nu trebuie (chiar dacă legea o cere imperativ) să respecte forma cerută *ad validitatem*. Dacă în privința contractului public opinia este unanimă și a fost consacrată, la acest moment, și la nivel legislativ, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească contractul secret a dat naștere unor soluții diferite. Jurisprudența a statuat fie că „pentru ca acest înscris secret să aibă eficiență juridică, este necesar ca el să întrunească toate condițiile de fond și formă ale convenției pe care o constată”, fie că „în privința formei actului secret, se impune a arăta că, de vreme ce actul ce reflectă voința părților este secret, el nu ar putea niciodată să îmbrace forma autentică cerută ... , astfel că actul secret ar fi putut să fie încheiat cel mult în forma unui înscris sub semnătură privată” sau că „actul secret împrumută condițiile de formă ale actului aparent întrucât pentru dovedirea caracterului simulat al actului aparent nu se cere o simetrie de formă”. Nu putem fi de acord cu susținerile potrivit cărora contractul

secret este valabil în lipsa formei cerute de lege pentru validitate deoarece sancțiunea, în cazul nerespectării acestei forme, este nulitatea absolută a contractului (art.1242 alin.1 N.C.civ.), iar intenția părților de a simula nu poate suprima o cauză de nulitate prevăzută expres de lege (art.1246 alin.4 N.C.civ.). Un contraargument este acela că prevederile art.1289 alin.2 N.C.civ. trebuie corelate cu art.1011 alin.2 N.C.civ., conform căruia forma autentică, prin excepție de la regula în materia donațiilor, nu este cerută pentru donațiile deghizate. Numai că donațiile deghizate reprezintă o formă a simulației, iar dacă regula ar fi fost aceea că nu este necesară respectarea condițiilor de formă ar fi fost mai mult decât suficientă o normă de trimitere la dreptul comun, respectiv la art.1289 alin.2 N.C.civ. sau precizarea că donația deghizată reprezintă simulație. Faptul că legiuitorul a ținut să precizeze că donațiile deghizate nu sunt supuse regulilor de formă generale în materia donației fără alte precizări, nu înseamnă, în opinia noastră, decât că se instituie o excepție atât de la prevederile art.1011 alin.1 N.C.civ. cât și de la art.1242 alin.1 N.C.civ. (primul reprezentând o aplicație a celui de al doilea). În plus, același reputat autor arată că, în cazul interpunerii de persoane, pentru a-și produce efectele, contractul secret trebuie să îndeplinească și condițiile de formă prevăzute de lege pentru valabila lui încheiere. Mai mult, forma ad validitatem este o „chestiune de fond” o condiție intrinsecă, esențială, specială și exclusivă a contractului. Putem aprecia astfel că art.1289 alin.2 N.C.civ., prin formularea „condițiile de fond cerute de lege pentru încheierea sa valabilă” are în vedere și forma cerută de lege ad validitatem. Soluția este susținută și de compatibilitatea dintre caracterul secret și autentificare (cu atât mai mult și cu forma înscrisului sub semnătură privată sau remiterea materială). Trebuie avute în vedere și dispozițiile art.37 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale care prevăd obligația de păstrare a secretului profesional: „Notarii publici și personalul birourilor notariale au obligația să păstreze secretul profesional cu privire la actele și faptele despre care au luat cunoștință în cadrul activității lor, chiar și după încetarea funcției, cu excepția cazurilor în care legea sau părțile interesate îi eliberează de această obligație”. Cunoașterea de către notarul public și personalul biroului notarial a contractului nu înlătură caracterul secret al acestuia și, contrar opiniei că existența și cuprinsul contractului secret nu trebuie să fie cunoscută niciunei alte persoane

care nu participă la simulație, simulația privește numai terții către care ea este îndreptată.

Părțile sunt persoanele care au participat, personal sau prin reprezentare la încheierea simulației, și care sunt ținute de efectele actului secret, ce corespunde voinței lor reale, în baza principiului obligativității efectelor contractului. Având în vedere terminologia folosită de noul Cod civil, părțile sunt cele care au participat la încheierea actului public și a celui secret, indiferent dacă acestea sunt comune sau nu, cum este în cazul interpunerii de persoană, situație în care simulația se prezintă ca o operațiune tripartită. Succesorii universali și cu titlu universal sunt acele persoane care dobândesc de la autorul lor, parte a simulației, un patrimoniu sau o fracțiune dintr-un patrimoniu și care, ca regulă sunt ținute de efectele contractului secret, fiind continuatoare ale personalității autorului. Ei se substituie în toate drepturile și obligațiile autorului lor, astfel că le sunt opozabile excepțiile ce pot fi ridicate față de autorul pe care aceștia îi reprezintă. Astfel, succesorii universali și cu titlu universal sunt, ca regulă, în materia simulației, avânzi-cauză. Spunem de regulă, deoarece aceștia devin terți față de simulație dacă din natura contractului ori din stipulația părților rezultă că față de ei nu își produce efectele contractul secret. Terți sunt toate celelalte persoane, deci aceia care nu sunt nici părți și nici succesorii universali sau cu titlu universal ai părților, și care sunt ținute, datorită prezumției de bună-credință, să respecte, ca regulă, aparența creată prin actul public. Aceștia pot fi de bună sau de rea-credință, după cum au cunoscut sau nu existența actului secret. În cadrul acestei categorii, noua reglementare face unele diferențieri de regim juridic, după cum drepturile lor sunt în legătură directă sau nu cu simulația. Intră în această categorie succesorii cu titlu particular ai părților și creditorii chirografari, precum și terții desăvârșiți, iar în anumite condiții și unii succesorii universali sau cu titlu universal ai părților.

Sfera terților este mai largă în materia simulației, având o compunere specifică: alături de terții obișnuiți, cei desăvârșiți, au această calitate și succesorii cu titlu particular și creditorii chirografari ai părților, de bună credință. Terților le va putea fi opusă numai existența actului public și situația juridică născută din acesta deși nu corespunde realității. Ei beneficiază de inopozabilitatea actului secret numai dacă nu au avut cunoștință de existența simulației, respectiv a

actului secret. Dimpotrivă, dacă au știut despre încheierea lui, nu se pot prevala de protecția legii, deoarece reaua-credință face să dispară rațiunea pentru care legea îi protejează prin inopozabilitatea față de ei a actului secret. Legiuitorul sancționează părțile simulante, ele neputând opune terților dobânditori de bună-credință actul secret. Protecția acordată acestora se extinde și în raporturile cu avânzii-cauză ai părților: succesorii universali, cu titlu universal, cu titlu particular și creditorii înstrăinătorului aparent, care sunt interesați să invoce în favoarea lor actul secret.

Există posibilitatea apariției unui conflict între terți, dat fiind dreptul de opțiune al acestora: unii pot fi interesați să invoce în favoarea lor actul public, iar ceilalți actul secret. Soluția adoptată de noul Cod civil (art. 1290 alin.1 și art.1291 alin.2 N.C.civ.) este parțial diferită de cea statuată înainte de intrarea în vigoare a acestuia, potrivit căreia în conflictul dintre terți vor avea câștig cei care cu bună credință se întemeiază pe actul public. Alin.1 al art.1290 N.C.civ. dispune „Contractul secret nu poate fi invocat de părți, de către succesorii lor universali, cu titlu universal sau *cu titlu particular* și nici de către *creditorii înstrăinătorului aparent* împotriva terților care, întemeindu-se cu bună-credință pe contractul public, au dobândit drepturi de la *achizitorul aparent*”. Prevederile art.1290 alin.1 N.C.civ. privesc situațiile actului fictiv și a interpunerii de persoane. Aceasta deoarece norma indicată reglementează un mijloc de protecție a unei anumite categorii de terți, și anume cei „care, întemeindu-se cu bună-credință pe contractul public, au dobândit drepturi de la *achizitorul aparent*”, dreptul nefiind condiționat de existența aparenței calității de înstrăinător a uneia dintre părțile simulației.

De asemenea, și creditorii achizitorului aparent sunt protejați prin art. 1290 alin.1 N.C.civ., deoarece nu se distinge care este natura drepturilor dobândite pe această cale de către ei. Întrebarea următoare este ce se înțelege prin creditori? Numai creditori chirografari sau și cei care beneficiază de o cauză de preferință (cauzele de preferință sunt privilegiile, ipotecile și gajul și cele reglementate prin legi speciale, conform art.2327-2328 N.C.civ.). Din economia prevederilor tragem concluzia că este vorba de ambele categorii.

Simplificând prevederile alin.1 al art.1290 N.C.civ., putem spune că succesorul cu titlu particular de bună credință de la înstrăinătorului aparent care se întemeiază pe actul public va fi preferat în concursul cu

succesorul cu titlu particular de bună credință care se întemeiază pe actul secret. În plus, buna credință poate exista și în persoana celorlalți terți.

O altă concluzie eronată, din punctul nostru de vedere, pe care o permite alin.1 al art.1290 N.C.civ. este aceea că terți ar fi doar cei care „întemeindu-se cu bună-credință pe contractul public, au dobândit drepturi de la achizitorul aparent”, în timp ce succesorii cu titlu particular și creditorii înstrăinătorului aparent ar forma o categorie distinctă. Dacă în privința succesorilor cu titlu particular ai părților am arătat că pot fi, unii dintre ei terți de bună credință care au dobândit drepturi de la achizitorul aparent, ce sunt creditorii înstrăinătorului aparent? Și aceștia sunt tot terți în raport cu simulația, dar dată fiind sursa drepturilor lor este firesc ca ei să invoce în favoarea lor actul secret.

Considerăm că soluția aleasă de legiuitor de a prelua prevederile art.1415 alin.1 C.civ.it. a fost una nefericită, datorită amalgamului de categorii noționale și de confuziile pe care le poate crea interpretarea normei analizate și, pe cale de consecință, propunem reformularea acesteia în sensul: „Contractul secret nu poate fi invocat împotriva terților care, întemeindu-se cu bună-credință pe contractul public, au dobândit drepturi de la achizitorul aparent”.

Cum atât creditorii înstrăinătorului aparent cât și cei ai dobânditorului aparent sunt terți în raport cu simulația, prin aplicarea prevederilor analizate mai sus, rezultă că în cazul conflictului între ei va vor avea câștig de cauză cei din urmă dacă se întemeiază cu bună credință pe actul public. Prin excepția de la această regulă, potrivit art. 1291 alin.2 N.C.civ., dacă există un conflict între creditorii înstrăinătorului aparent și creditorii dobânditorului aparent, sunt preferați cei dintâi, în cazul în care creanța lor este anterioară contractului secret. Exigența bunei-credințe nu mai este impusă, prevalând condiția ca data creanței creditorilor înstrăinătorului aparent să fie anterioară contractului secret. Per a contrario, dacă această dată este ulterioară contractului secret, vor fi preferați creditorii dobânditorului aparent.

În **Capitolul V**, intitulat „**Efectele specifice contractelor sinalagmatiche**”, sunt analizate excepția de neexecutare a contractului, riscul contractului și rezoluțiunea.

Excepția de neexecutare a contactului sinalagmatic este un mijloc de apărare specific, întemeiat pe interdependența obligațiilor reciproce, aflat la îndemâna părții căreia i se pretinde executarea obligației ce-i revine, fără ca partea care pretinde această executare să-și fi executat propria obligație sau să ofere executarea. Noul Cod civil prezintă excepția de neexecutare drept o „cauză justificată de neexecutare a obligațiilor contractuale” aceasta fiind expres reglementată de art. 1556.

Dreptul francez a admis extinderea domeniului de aplicare a excepției de neexecutare la toate raporturile sinalagmatice, chiar dacă nu au ca izvor un contract, soluție îmbrățișată și de o parte a doctrinei noastre, care a afirmat că este indiferent dacă obligațiile sinalagmatice „izvorăsc dintr-un contract omonim sau dintr-o altă situație juridică”. Însă art.1556 alin.1 N.C.civ. folosește *expressis verbis* formularea „obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic”, norma indicată fiind, de altfel, situată în secțiunea intitulată „Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale”. Considerăm că, în acest fel, domeniul de aplicație al excepției de neexecutare a fost clar determinat și limitat la contractele sinalagmatice.

În cazul contractelor unilaterale, existând doar o singură obligație ce trebuie executată, riscul neexecutării contractului se suprapune peste riscul neexecutării obligației, acesta fiind suportat de către creditorul obligației imposibil de executat. Astfel, riscul contractului este efectul specific contractelor sinalagmatice ce constă în aceea ca una din părțile contractului să suporte consecințele imposibilității fortuite de executare a uneia dintre obligațiile contractuale reciproce și interdependente.

Riscul pierii bunului este suportat de transmitător, cu excepția situației în care părțile au convenit ca riscul să fie suportat de creditorul obligației de predare sau când acesta a fost pus în întârziere. Debitorul, va pierde astfel, dreptul la contraprestație, iar dacă a primit-o, este obligat să o restituie. Pentru a fi evitate eventuale interpretări tributare regulilor anterioare în materie, teza a II-a a art.1274 alin.2 C.civ. dispune: „El (creditorul – s.n.) nu se poate libera chiar dacă ar dovedi că bunul ar fi pierit și dacă obligația de predare ar fi fost executată la timp”.

Domeniul de aplicare al rezoluțiunii este reprezentat în principal de contractele sinalagmatice, reciprocitatea și interdependența obligațiilor constituind fundamentul acesteia, obligația uneia dintre părți fiind cauza obligației celeilalte părți. În literatura de specialitate recentă se afirmă că

noul Cod civil a făcut din rezoluțiune „O modalitate de desființare a oricărui contract”, sinalagmatic sau unilateral, „sub condiția ca desființarea lui să nu fie reglementată diferit în mod expres” pentru a se ajunge la concluzia că „practic, rezoluțiunea va fi rezervată contractelor sinalagmatiche, cele unilaterale având moduri specifice de desființare”. Cum pentru contractele unilaterale regula o reprezintă aceste moduri specifice, concluzionăm că rezoluțiunea reprezintă doar o excepție în materie, nefiind necesară o normă expresă în acest sens.

Condiții cerute pentru admisibilitatea rezoluțiunii judiciare în noul Cod civil sunt similare celor reținute sub imperiul vechii reglementări dovada îndeplinirii acestora fiind în sarcina reclamantului.

Nu putem fi de acord cu susținerea potrivit căreia rezoluțiunea constituie o modalitate de desființare a oricărui contract, justificată pe unicul motiv al neîndeplinirii sale, pentru următoarele motive: art. 1557 alin. 2 N.C.civ. se referă doar la imposibilitatea de executare temporară. Faptul că în teza a II-a există o normă de trimitere la regulile din materia rezoluțiunii nu înseamnă că ne aflăm în prezența acesteia; art. 1321 N.C.civ. dispune: „Contractul încetează în condițiile legii, prin executare, acordul de voință al părților, denunțare unilaterală, expirarea termenului, îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea condiției, imposibilitatea fortuită de executare, precum și din orice alte cauze prevăzute de lege”. Astfel, imposibilitatea fortuită de executare e privită ca o modalitate distinctă de încetare, rezoluțiunea (rezilierea) încadrându-se în „alte cauze”; succesiunea și structurarea normelor pe secțiuni indică, în mod clar, faptul că imposibilitatea de executare constituie o cauză justificată de neexecutare a obligațiilor contractuale, deci de încetare a contractului. Per a contrario, rezoluțiunea nu se încadrează în această categorie, ei fiindu-i dedicată o secțiune anterioară și distinctă în economia Noului Cod civil. În plus, dacă imposibilitatea fortuită de executare ar fi reprezentat o formă a rezoluțiunii, ea ar fi fost reglementată în secțiunea intitulată „Dreptul la rezoluțiune sau reziliere”; art. 1516 alin. 2 N.C.civ. dă dreptul la opțiune în cazul neexecutării „fără justificare a obligației contractuale”; daunele interese invocate de art. 1551 alin. 1 pot fi obținute doar în cazul neexecutării culpabile a obligațiilor, în acest sens art. 1547 N.C.civ. dispunând, fără posibilitate de interpretare că „debitorul este ținut să repare prejudiciul cauzat cu intenție sau din culpă”. Deci, vinovăția debitorului trebuie să existe, nefiind importantă forma sa: culpă sau intenție. Dacă

neexecutarea se datorează unor cauze neimputabile părții, inclusiv culpei creditorului, rezoluțiunea nu poate fi cerută. Astfel, art.1517 N.C.civ. dispune că „o parte nu poate invoca neexecutarea obligațiilor celeilalte părți în măsura în care neexecutarea este cauzată de propria sa acțiune sau omisiune”. În cazul în care neexecutarea se datorează unui caz fortuit, prin raportare la debitorul contractual, dar independentă de culpa creditorului, ne vom afla în materia riscului contractului (efect al imposibilității fortuite de executare a contractului).

În ce privește punerea în întârziere, aceasta constituie mijlocul necesar de exercitare a dreptului de opțiune a creditorului și de stabilirea datei după care debitorul nu se va mai putea libera valabil. Mai mult, dacă anterior cererii de chemare în judecată debitorul nu a fost pus în întârziere, acesta va putea executa obligația într-un termen rezonabil, ce curge de la data când cererea i-a fost comunicată (art. 1522 alin. 5 N.C.civ.). În plus, alin.2 pct.2 al art.1515 N.C.civ. prevede *expressis verbis*: „... când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația și se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa și fără a pierde dreptul la daune-interese, dacă i se cuvin ... să obțină, dacă obligația este contractuală, rezoluțiunea sau rezilierea contractului ori, după caz, reducerea propriei obligații corelative”.

O **concluzie** având caracter general este aceea că la elaborarea noului Cod civil nu au fost respectate prevederile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative care în art. 37 dispune că „în limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceeași termeni”, iar „dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă dedicată lexicului respectiv și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie. Astfel, în noul Cod civil se folosesc atât termenul de contract cât și cel de convenție. De asemenea, revocarea este privită atât ca denunțare a unui act unilateral de către autorul său (de exemplu art. 114 alin. 2, art. 26 alin. 2, art. 416 alin. 3 N.C.civ. ș.a.) , cât și ca desfacere a unui contract prin acordul părților (de exemplu, art. 789 alin. 1 N.C.civ.) ori ca desfacerea a liberalităților în anumite condiții (de exemplu, art. 1020-1029 N.C.civ.). Tot astfel, în definirea contractului și a actului juridic unilateral se folosește și noțiunea de persoană și cea de autor, ambele fiind, în context, improprii.

Odată cu intrarea în vigoare a Noului Cod civil, Codul comercial a fost abrogat iar Noul Cod civil include și reglementarea contractelor comerciale. Diferențierile de regim juridic se vor face nu după calificarea unui raport juridic ca fiind de drept comercial sau de drept civil, ci în funcție de calitatea de profesionist („cei care exploatează o întreprindere”) sau non-profesionist. Cu toate acestea reglementarea normelor generale care privesc materia contractelor, în general, este realizată fără a face distincție între cele dintre profesioniști și non-profesioniști.

Au fost simplificate definițiile diferitelor tipuri de contracte pentru o mai mare claritate și au fost reglementate pentru prima oară alte tipuri de contracte, cum ar fi contractul de adeziune sau contractul-cadru. De asemenea, au fost reglementate clauzele externe, clauzele standard și neuzuale. Prin reglementarea clauzelor-standard și a clauzelor neuzuale, s-a urmărit temperarea posibilelor abuzuri ale părții a cărei poziție economică este privilegiată.

Formarea contractului, ca noutate, face obiectul unor prevederi amănunțite, în special, etapa precontractuală, fiind reglementată răspunderea precontractuală, cu privire deosebită pentru negocierea cu rea-credință, divulgarea sau folosirea neautorizată a informațiilor confidențiale și retragerea intempestivă a ofertei. Încheierea contractelor este analizată prin prisma conceptelor de oferta și acceptare, fiind reglementate soluții pentru cazurile în care aceasta realizează cu dificultate, cum este cazul negocierilor îndelungate ori al manifestărilor de voință implicite. Este consacrată soluția irevocabilității ofertei de a contracta, de cele mai multe ori, oferta fiind urmare a unor negocieri.

Leziunea dobândește o vocație generală de protejare a părții defavorizate într-un raport contractual și de remediere a dezechilibrelor contractuale grave provocate prin comportamentul incorect al celeilalte părți (art.1221 N.C.civ.).

În ce privește obiectul contractului, potrivit noii reglementări, imposibilitatea inițială a obiectului obligației nu atrage întotdeauna nulitatea contractului. De asemenea, este reglementată posibilitatea de a contracta cu privire la bunuri care, la data încheierii contractului, aparțin unei terțe persoane, soluție determinată de necesitățile din circuitul comercial.

Și dispozițiile care privesc efectele contractului propun soluții inovatoare, cum sunt: strămutarea riscului în contractele translativ de

proprietate odată cu predarea bunului, reglementarea expresă a impreviziunii și a denunțării unilaterale ca modalitate de încetare a oricărui tip de contract încheiat pe durată nedeterminată.

Principiul obligativității efectelor contractului între părțile contractante (art.1270 N.C.civ.) prezintă elemente de noutate în ceea ce privește excepțiile. Contractul este obligatoriu între părți, titularul drepturilor născute din contract fiind în drept să pretindă debitorului satisfacerea acelor drepturi. Consecința imediată a principiului obligativității contractului privește modul în care contractul se poate modifica ori stinge. Contractele vor putea fi modificate sau stinse, ca regulă, în același mod în care s-au constituit, adică prin acordul părților (principiului simetriei actelor juridice). Prin excepție, modificarea sau încetarea contractului se poate realiza din cauze autorizate de lege, dar este necesară distincția dintre cauzele de încetare determinate prin voința părților și cele autorizate de lege care nu presupun acest acord. Astfel, executarea, denunțarea unilaterală reglementată de art.1276-1277 N.C.civ., termenul și condiția au ca efect încetarea contractului dar existența lor este determinată de acordul părților.

Potrivit art.1280 N.C.civ., care reiterează principiul relativității contractului consacrat expres și de art.973 C.civ. anterior, contractele nu au efect decât între părțile contractante. Astfel, terții, ca regulă, nu pot fi ținuți de obligațiile și nici nu pot dobândi drepturi născute dintr-un contract. Chiar dacă acest principiu nu a suferit, în esența sa, modificări, totuși, în Noul Cod civil, stipulația pentru altul este așezată pe alte coordonate decât cele stabilite de doctrină și jurisprudență sub imperiul Codului civil de la 1864, dreptul terțului luând naștere sub condiția acceptării, din această perspectivă efectele stipulației fiind fundamental diferite.

În ceea ce privește opozabilitatea efectelor contractului față de terți, se observă a altă modificare majoră în ce privește efectele simulației. Noul cod civil nu cuprinde o definiție a simulației, reglementând, în special, efectele acesteia. Nu putem fi de acord cu susținerile potrivit cărora contractul secret este valabil în lipsa formei cerute de lege pentru validitate deoarece sancțiunea, în cazul nerespectării acestei forme, este nulitatea absolută a contractului (art.1242 alin.1 N.C.civ.), iar intenția părților de a simula nu poate suprima o cauză de nulitate prevăzută expres de lege (art.1246 alin.4 N.C.civ.); donațiile degrozate reprezintă o formă a simulației, iar dacă regula ar fi fost aceea că nu este necesară

respectarea condițiilor de formă ar fi fost mai mult decât suficientă o normă de trimitere la dreptul comun, respectiv la art.1289 alin.2 N.C.civ. sau precizarea că donația deghizată reprezintă simulație.

Art.1273 N.C.civ., preia principiul consacrat de art.971 C.civ. anterior, potrivit căruia contractul este translativ sau constitutiv de drepturi reale prin efectul consimțământului părților. Remiterea materială a bunului nu constituie o condiție pentru ca acest transfer (respectiv constituire) să opereze. Prin excepție, transferul (sau constituirea) dreptului real nu are loc la momentul încheierii contractului.

Riscul în contractele translative de proprietate a suferit mutații esențiale, în sensul că principiul „*res perit domino*” a fost înlocuit de „*res perit debitori*”. Riscul pierii bunului este suportat de transmitător, în considerarea calității sale de debitor al obligației de predare, cu excepția situației în care părțile au convenit ca riscul să fie suportat de creditorul obligației de predare sau când acesta a fost pus în întârziere.

Dintre elementele de noutate aduse de către noul Cod civil în materia contractelor, analizate în capitolele anterioare, le mai amintim pe următoarele:

- capacitatea deplină de exercițiu se dobândește de către minorul care a împlinit vârsta de 16 ani și căruia, pentru motive temeinice, instanța de tutelă i-a recunoscut capacitatea deplină de exercițiu (art.40 N.C.civ.);

- eroarea-obstacol (cea care poartă asupra naturii contractului sau asupra identității obiectului acestuia) se sancționează cu nulitatea relativă (art. 1207 N.C.civ.);

- reglementarea de art.1213 N.C.civ. a instituției adaptării contractului;

- reglementarea impreviziunii în ceea ce privește determinarea cadrului general;

- statuarea prin lege a promisiunii faptei altuia;

- art. 1230 N.C.civ. instituie, ca element de noutate, valabilitatea contractelor purtând asupra bunurilor altei persoane dispunând: „dacă prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui terț pot face obiectul unei prestații, debitorul fiind obligat ..., după caz, să obțină acordul terțului”;

- reglementarea acțiunii locatorului împotriva sublocatarului (art.1807 N.C.civ.);

- stabilirea în mod expres a naturii juridice a acțiunii directe a lucrătorilor din cadrul contractului de antrepriză;
- posibilitatea cumpărătorului să înlăture evicțiunea (art. 1704 N.C.civ.);
- faptul că nu mai este necesar ca dolul să fie determinant pentru încheierea contractului;
- reglementarea, într-o manieră destul de amănunțită, a etapei încheierii contractului, începând cu oferta și acceptarea, cu principiile buneii-credințe și a confidențialității în cadrul negocierilor, și terminând cu pactul de opțiune, promisiunea de a contracta și contractul-cadru;
- introducerea în norma care reglementează principiul relativității contractului (art.1280 N.C.civ.) a sintagmei „dacă prin lege nu se prevede altfel”, prin aceasta permițându-se expres existența excepțiilor de la principiul relativității efectelor contractului;
- lărgirea sferei persoanelor care beneficiază de acțiunea directă reglementată de art. 1856 C. civ., din materia antreprizei;
- Codul civil actual, spre deosebire de cel anterior, stabilește expres natura juridică a acțiunii lucrătorilor, atât în cadrul denumirii marginale cât și a normei propriu-zise.

Urmare a studiului întreprins am formulat următoarele **propuneri de lege ferenda**:

a. Potrivit art. 1166 N.C.civ., contractul este acordul de voință dintre două sau mai multe persoane, cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic. Nouă definiție legală nu are în vedere raportul dintre noțiunile „parte” și „persoană” și, pe cale de consecință, considerăm că ar fi trebuit utilizată prima dintre acestea.

b. Este necesară reformularea art.1282 N.C.civ. fie prin introducerea unei trimiteri la articolele care privesc și relativitatea efectelor contractelor încheiate de către persoanele juridice fie prin modificarea alin.1 în sensul eliminării sintagmei „la moartea unei părți”.

c. Contractul real este acela pentru a cărui formare valabilă este necesară și remiterea materială a lucrului, tradițiunea bunului constituind o condiție de validitate și nu un efect al contractului. Dacă în cazul gajului și al depozitului se prevede în mod clar că remiterea bunului constituie o condiție a încheierii contractului, în ce privește alte contracte cum sunt împrumutul de folosință și cel de consumație, legea nu mai este atât de clară ceea ce va permite interpretări diferite. De

aceea propunem, ca în cazul contractelor reale să se precizeze expres acest lucru.

d. Noul Cod civil reglementează o nouă acțiune directă, cea a locatorului împotriva sublocatarului, care, în mod direct, îl va putea acționa pe sublocatar pentru plata chiriei locațiunii și pentru a-l constrânge la executarea celorlalte obligații asumate prin contractul de sublocațiune. Din analiza fiecăreia dintre acțiunile directe reglementate în dreptul civil român se pot desprinde trăsături comune și ca urmare propunem reglementarea unor reguli generale în ce privește acțiunile directe ca operațiune juridică cu reguli proprii de aplicare, care să constituie dreptul comun în materie.

e. în ce privește aplicațiile acțiunii directe propunem reglementarea acțiunii directe și pentru submandatar împotriva mandantului, pentru sumele rezultând din executarea mandatului.

f. deoarece acceptarea ajunsă la ofertant presupune realizarea întregului mecanism al formării contractului și deci încheierea contractului, propunem de *lege ferenda* înlocuirea, din cuprinsul art.1200 alin.1 N.C.civ., a formulării „revocarea acestora” cu „revocarea ofertei”.

g. Chiar dacă art.1516 N.C.civ. precizează condițiile în care poate opera rezoluțiunea, în o parte a doctrinei le-a redus la două. Pentru a evita diferitele interpretări în ce privește condițiile rezoluțiunii considerăm necesară modificarea art.1549 N.C.civ. în sensul trimiterii la prevederile art.1516 N.C.civ. sau a precizării exprese a tuturor condițiilor în care poate opera rezoluțiune judiciară.

h. O altă propunere vizează domeniul de aplicare al rezoluțiunii. Dacă sub imperiul Codului civil de la 1864 se preciza expres că acesta vizează contractele sinalagmatice, noul Cod civil nu mai conține o asemenea prevedere ceea ce duce la concluzia că se aplică și în cazul contractelor unilaterale. Or, în cazul celor din urmă sancțiunea firească ni se pare a fi revocarea. De aceea, considerăm că este necesară precizarea poziției legiuitorului fie prin limitarea domeniului de aplicare la contractele sinalagmatice, fie prin arătarea contractelor unilaterale cărora aceasta li se aplică.

i. Regula generală în materia acțiunii în anulabilitate este dată de prevederile art. 1249 alin.2 N.C.civ., nulitatea relativă putând fi invocată pe cale acțiune în termenul general de prescripție de 3 ani iar pe cale de excepție „chiar și după împlinirea termenului de prescripție a dreptului

la acțiunea în anulare”, fiind imprescriptibilă. *Considerăm ca nejustificată opțiunea legiuitorului de a institui un termen mai scurt de prescripție extinctivă pentru acțiunea în anulabilitate și mai ales de a declara prescriptibilă excepția. În acest sens, propunem abrogarea alin.2 al art. 1223 N.C.civ.*

j. Alin.1 al art.1278 N.C.civ. prevede: „atunci când părțile convin ca una dintre ele să rămână legată de propria declarație de voință, iar cealaltă să o poată accepta sau refuza, acea declarație se consideră o ofertă irevocabilă și produce efectele prevăzute la art. 1.191”. Or, art.1191 N.C.civ. prevede unicul efect al acestei oferte: declarația de revocare nu produce niciun efect. *Propunem modificarea alin.1 al art.1278 N.C.civ. în sensul eliminării formulei „și produce efectele prevăzute la art. 1.191.”.*

k. Considerăm că formularea alin. 2 al art. 1276 N.C.civ. este defectuoasă deoarece din aceasta rezultă că acele așa numite contracte cu executare continuă nu ar putea fi denunțate unilateral. Propunem, în acest sens modificarea alin. 2 al art. 1276 N.C.civ., astfel: „în contractele cu executare succesivă, acest drept poate fi exercitat cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz , chiar și după începerea executării contractului, însă denunțarea nu produce efecte în privința prestațiilor executate sau în curs de executare. Dacă executarea prestațiilor este continuă, denunțarea produce efecte numai de la momentul împlinirii termenului de preaviz”.

l. Susținem că soluția aleasă de legiuitor de a prelua prevederile art.1415 alin.1 C.civ.it., din materia simulației, a fost una nefericită, datorită amalgamului de categorii noționale și de confuziile pe care le poate crea interpretarea normei analizate și, pe cale de consecință, propunem reformularea acesteia în sensul: „Contractul secret nu poate fi invocat împotriva terților care, întemeindu-se cu bună-credință pe contractul public, au dobândit drepturi de la achizitorul aparent”.

Bibliografie selectivă

I. *Tratate, cursuri, monografii*

Literatura românească:

1. Adam I., *Drept civil. Obligațiile. Contractul (în reglementarea Noului Cod civil)*, Editura C.H. Beck, București, 2011
2. Adam I., Savu C.N., *Legea societăților comerciale. Comentarii și explicații*, Editura C.H. Beck, București, 2010
3. Albu I., *Drept civil. Contractul și răspunderea contractuală*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994;
4. Anghel D., Harabagiu L., *Contractul de vânzare. Practică judiciară și reglementarea din noul Cod civil*, Editura Hamangiu, București, 2011
5. Angheni S., *Clauza penală în dreptul civil și comercial*, Editura Oscar Print, București, 2000;
6. Atanasiu A.-G., Al. Dimitriu, A.-Fl. Dobre, D.-N. Dumitru, A. Georgescu-Banc, R.-Al. Ionescu, M. Paraschiy, I. Pădurariu, M. Piperea, P. Piperea, Al.-Ș. Rățoi, Al.-I. Slujitoru, I. Sorescu, M. Șerban, G.-A. Uluitu, C.-M. Văduva, *Noul Cod civil. Note. Corelații. Explicații*, Editura C. H. Beck, București, 2011
7. Avram M., *Actul unilateral în dreptul privat*, Editura Hmangiu, București, 2006
8. Baias Fl., Chelaru E., Constantinovici R., Macovei I. (coordonatori), *Noul Cod civil. Comentariu pe articole. Art.1-2664*, Editura C.H. Beck, București, 2012
9. Baias Fl., *Simulația. Studiu de doctrină și jurisprudență*, Editura Rosetti, București, 2003
10. Beleiu Gh., *Drept civil român, Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*, ediția a X-a, revăzută și adăugită de M. Nicolae și P. Trușcă, Editura Universul Juridic, București, 2007
11. Bîrsan C., *Drept civil. Drepturile reale principale*, ed. a III-a, revăzută și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2008;
12. Boroi G., Anghelescu C.-Al., *Curs de drept civil. Partea generală (conform noului Cod civil)*, Editura Hamangiu, București, 2011
13. Boroi G., *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, ediția a III-a, Editura Hamangiu, București, 2008

14. Boroî G., L. Stănciulescu, *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Editura Hamangiu, București, 2012;
15. Cărpenaru St.D., L. Stănciulescu, V. Nemeș, *Contracte civile și comerciale*, Editura Hamangiu, București, 2009;
16. Cărpenaru St.D., V. Nemeș, M.A. Hotca, *Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, comentarii pe articole*, ed. a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2008
17. Chirică D., *Relativitatea efectelor contractului*, Editura Universul Juridic, București, 2009
18. Chivu G., *Simulația în teoria și practica dreptului*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2001;
19. Ciochină D., *Drept civil. Contracte speciale*, Editura Universul Juridic, București, 2012;
20. Circa A., *Relativitatea efectelor contractului*, Editura Universul Juridic, București, 2009
21. Cosma D., *Teoria generală a actului juridic civil*, București, Editura Științifică, București, 1969
22. Deak Fr., *Tratat de drept civil. Contracte speciale, vol. I, Vânzarea-cumpărarea. Schimbul*, ed. a IV-a, actualizată de L. Mihai, R. Popescu, Editura Universul Juridic, București, 2006
23. Deleanu I., *Părțile și terții. Relativitatea și opozabilitatea efectelor juridice*, Editura Rosetti, București, 2002;
24. Diaconu C. A., *Principiul inopozabilității contractelor față de terți. Noțiunea de terț*. Editura Lumina Lex, București, 1999;
25. Dogaru I., *Drept civil. Contractele speciale*, Editura C.H. Beck, București 2009.
26. Dogaru I., P. Drăghici, *Bazele dreptului civil. Vol. III. Teoria generală a obligațiilor*, Editura C.H. Beck, București, 2009
27. Dogaru I., S. Cercel, *Drept civil. Partea generală*, Editura C.H. Beck, București, 2007
28. Filipescu I.P., *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Actami, București, 2000
29. Florescu G., *Nulitatea actului juridic civil*, Editura Hamangiu, București, 2008;
30. Goicovici J., *Formarea progresivă a contractului*, Editura Wolters Kluwer, București, 2009
31. Ioan M., A.-D. Dumitrescu, I. Iorga, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Universul Juridic, București, 2011

32. Jugastru C., *Drept civil. Obligațiile*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007
33. Lupan E., Sabău-Pop I., *Tratat de drept civil român*, vol. I, Partea generală, Editura C.H. Beck, București, 2006
34. Micescu I., *Curs de drept civil*, Editura All Beck, București, 2000
35. Motica I., Lupan E., *Teoria generală a obligațiilor civile*, Editura Lumina Lex, București, 2008
36. Moțiu F., *Contracte speciale în noul Cod civil*, ediția a II-a, Editura Universul Juridic, București, 2011;
37. Moțiu Fl., *Contractele speciale în noul Cod civil*, Editura Wolters Kluwer, București, 2010.
38. Murzea C., Poenaru E., *Reprezentarea în dreptul privat*, Editura C.H. Beck, București, 2007.
39. Nicolae A.G., Uliescu M., *Instituții de drept civil în noul Cod civil*, București, 2010
40. Nicolae M., *Actul juridic civil, în Instituții de drept civil. Curs selectiv pentru licență*, 2009-2010, Editura Universal Juridic, 2009
41. Nicolae M., *Prescripția extinctivă*, Editura Rosetti, București, 2004
42. Poenaru E., *Drept civil. Teoria generală. Persoanele*, Editura All Beck, București, 2002
43. Pop L., I-Fl. Popa, S.I. Vidu, *Tratat elementar de drept civil. Obligații (conform Noului Cod civil)*, Editura Universul Juridic, București, 2012
44. Pop L., *Tratat de drept civil. Obligațiile*, vol. II, *Contractul*, Editura Universul Juridic, București, 2009
45. Pop L., *Tratat de drept civil. Obligațiile*, vol.I, *Regimul juridic general sau Ființa obligațiilor civile*, Editura. C. H. Beck, București, 2006;
46. Popa I.-Fl., *Rezoluțiunea și rezilierea contractelor în noul Cod civil*, Editura Universul Juridic, București, 2012
47. Safta-Romano E., *Contracte civile*, Editura Graphix, Iași 1995.
48. Safta-Romano E., *Dreptul de moștenire. Doctrină și jurisprudență*, vol. I, Editura Graphix, Iași, 1995
49. Stănciulescu L., *Drept civil. Contracte și succesiuni*, ediția a 4-a, revizuită și actualizată, Editura Hamangiu, București, 2008;

50. Stănciulescu L., *Înstrăinarea și dobândirea construcțiilor și terenurilor prin vânzare-cumpărare și prin alte acte juridice*, Editura Actami, București, 1995
51. Stătescu C., Bîrsan C., *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, ediția a IX-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2008;
52. Stoica L.C., *Ineficacitatea actului juridic civil*, Editura Hamangiu, București, 2009
53. Stoica V., *Drept civil. Contracte speciale*, vol. I, Editura Universul Juridic, București, 2008;
54. Stoica V., *Rezoluțiunea și rezilierea contractelor civile*, Editura All Beck, București, 1997;
55. Stoica V., *Soțul supraviețuitor, moștenitor testamentar și legal*, Editura Editas, București, 2004
56. Toader C., *Drept civil, contracte speciale*, ediția a 3-a, Editura C.H. Beck, București, 2008.
57. Toader C., M. Nicolae, R. Popescu, B. Dumitrache, *Instituții de drept civil. Curs selectiv de licență 2006-2007*, Editura Universul Juridic, București, 2006
58. Turcu I., *Noul Cod civil. Legea nr.287/2009. Cartea V. Despre obligații, art.1164-1649. comentarii și explicații*, Editura C.H. Beck, București, 2011
59. Ungureanu O., *Drept civil. Introducere*, ediția a VIII-a, Editura C.H. Beck, București, 2007
60. Ungureanu O., Munteanu C., *Tratat de drept civil. Bunurile. Drepturile reale principale*, Editura Hamangiu, București, 2008;
61. Vasilescu P., *Cesiunea de contract. Repere pentru o teorie generală a formării progresive a contractelor*, Editura Sfera juridică, Cluj Napoca, 2007
62. Vasilescu P., *Drept civil. Obligații (în reglementarea Noului Cod civil)*, Editura Hamangiu, București, 2012
63. Vasilescu P., *Relativitatea actului juridic civil. Repere pentru o nouă teorie generală a actului de drept privat*, Editura Rosetti, București, 2003.
64. Zamșa C., *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura C.H. Beck, București, 2010

Literatura străină:

65. Aubert J.-L., *Le contrat. Droit des obligations*, 3eme edition, Dalloz, Paris, 2005
66. Bar S., Alter C., *Les effets du contrat*, Wolters Kluwer, Belgium, SA, Waterloo, 2006
67. Baudouin J.-L., Jobin P.-G., *Les obligations*, 6eme edition, Yvon Blais, Cowansville, 2005
68. Benabent Al., *Droit civil. Les obligations*, Montchrestien, Paris, 2001
69. Bigliuzzi Geri L., Busnelli F.D., Breccia U., Natoli U., *Diritto civile*, UTET, Torino, 2000
70. Buffelan-Lanore Y., Larribau-Terneyre V., *Droit civil. Les obligations*, ediția a 12-a, Sirey, Paris, 2010
71. Carbonnier J., *Droit civil. Vol. II. Les biens. Les obligations*, PUF, 2004
72. Chabas C., *L'inexécution licite du contrat*, LGDJ, Paris, 2002.
73. Ciafardini L., Izzo F., *Codice civile annotato con la giurisprudenza*, XI edizione, Giuridiche Simone, Napoli, 2008
74. Delebecque Ph., J.-L. Pansier, *Droit des obligations. Contrat et quasi-contrat*, 4 edition, Litec, Paris, 2007
75. Delmas Saint-Hilaire Ph., *Le tiers a l'acte juridique*, LGDJ, Paris, 2000
76. Fabre-Magnan M., *Droit des obligations*, vol. I, *Contrat et engagement unilateral*, 2eme edition, PUF, Paris, 2010
77. Fages B., *Droit des obligations*, 3eme edition, LGDJ, Paris, 2011
78. Fineau J., D. Bimnan. S. Gaudet, *Theorie des obligations*, 4eme edition, Themis, Montreal, 2001
79. Flour J., J.-L. Aubert, E. Savaux, *Droit civil. Les obligations, I. L'acte juridique*, 10^e edition, Armand Colin, Paris, 2002
80. Gatt L., *Sistemul normativ și soluțiile inovatoare ale Codului european al contractelor*, ediție îngrijită și tradusă din limba italiană de Fl. Ciutacu, Editura Themis Cart, Slatina, 2008
81. Gazzoni F., *Manuale di diritto privato*, VIII edizione, Scientifiche Italiane, 2000
82. Genicon Th., *Résolution du contrat pour inexécution*, Paris, 2007
83. Ghestin J., Jamin Ch., Billan M., *Traite de droit civil. Les effets du contrat*, 3eme edition, LGDJ, Paris, 2003

84. Lamontagne D.-C., Larochelle B., *Droit spécialisé des contrats, Volume 1, Les principaux contrats: la vente, le louage, la société et le mandat*, Yvon Blais, Cowansville, 2000

85. Larroumet Ch., *Les obligations. Le contrat*, 2ème partie, *Effets*, tome III, 6ième édition, Economica, Paris, 2007

86. Legier G., *Droit civil. Les obligations*, 17ème édition, Dalloz, Paris, 2001

87. Malaurie Ph., Aynes L., Stoffel-Munck Ph., *Droit civil. Les obligations*, 3e édition, Defrenois, Paris, 2007, traducere în limba română, coordonator Șcheau M., traducere Dănișor D., Editura Wolters Kluwer, București, 2009

88. Malaurie Ph., L. Aynes, Ph. Stoffel-Munck, *Droit civil. Les obligations*, Defrenois, Paris, 2004

89. Malecki C., *L'exception d'inexécution*, LGDJ, Paris, 1999

90. Malinvaud Ph., *Droit des obligations*, Litec, Paris, 2003

91. Mazeaud H., Mazeaud L., Mazeaud J., Chabas F., *Leçons de droit civil. Tome 2. Premier volume. Obligations. Theorie generale*, 9ème édition, Montchrestien, Paris, 1998

92. Mousseron J.M., Raynard J., Seube J.-B., *Technique contractuelle*, Francis Lefevre, Paris, 2010

93. Pineau J., Burman D., Gaudet S., *Theorie des obligations*, 4 éditions, Editura Themis, Montreal, 2001

94. Planiol M., G. Ripert, *Tratată practică de drept civil francez, tome VI, Obligation*, LGDJ, Paris, 1930

95. Renault-Brahinsky C., *Droit des obligations*, Gualino, Paris, 2004

96. Schlesinger P., *Codice civile. Trattato funzionamento UE. Leggi complementari*, ediția 16, IPSOA Gruppo Wolters Kluwer, 2010

97. Smith S. A., *Atiyah's Introduction to the Law of Contract*, Clarendon Law Series, Oxford University Press, 6th edition, 2005

98. Starck B., H. Roland, L. Boyer, *Obligations. Contrat*, 4ème édition, Litec, Paris, 1993

99. Terre Fr., *Introduction generale au droit*, 5ième édition, Dalloz, Paris,

100. Terre Fr., Simler Ph., Lequette Yv., *Droit civil. Les obligations*, Dalloz, Paris, 2005

101. Toulet V., *Droit civil. Obligations. Responsabilite civile*, Paradigme Publications Universitaires, 2003

102. Treitel G.H., *An outline of the Law of Contract*, Oxford University Press, 6th edition, 2004

III. Articole și studii

Literatura românească:

1. Anton G., *Teoria impreviziunii în dreptul român și în dreptul comparat*, în *Dreptul* nr. 7/2000

2. Bodoașcă T., *Considerații în legătură cu temeiul juridic al obligativității ofertei de a contracta în materie civilă*, în *Dreptul* nr. 1/2006;

^{3.} Chelaru E., *Forța obligatorie a contractului, Teoria impreviziunii și competența în materie a instanțelor judecătorești*, în *Dreptul* nr. 9/2003

4. Chirică D., *Condițiile de validitate și efectele promisiunii sinalagmatice de vânzare-cumpărare*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai Iurisprudentia* nr. 2/2001

5. Chirică D., *Predarea conformă a lucrului vândut*, în *Revista de drept internațional privat și de drept privat comparat*, Cluj-Napoca, 2006

6. Chirică D., *Transferul proprietății și al riscurilor în contractul de vânzare-cumpărare*, în *Revista română de drept privat* nr. 2/2007;

7. Conachi N., *Cu privire la admisibilitatea pronunțării de către instanța de judecată a unei hotărâri care să țină loc de act autentic de înstrăinare a unui teren, dacă există, în acest sens, o promisiune stabilită prin convenția părților*, în *Dreptul* nr. 1/2004

8. Deleanu I., *Grupurile de contracte și principiul relativității efectelor contractului - răspunderea contractuală pentru fapta altuia*, în *Dreptul* nr. 3/2002;

9. Deleanu I., *Opozabilitatea. Considerații generale*, în *Dreptul* nr. 7/2001

10. Dîrjan Tr., *Antecontractul de vânzare-cumpărare*, în *Dreptul* nr. 3/2000

11. Goicovici J., *Cesiunea contractului în reglementarea art.1315-1320 din Noul cod civil*, în *Curierul judiciar* nr.5/2010

12. Goicovici J., *Formalism substanțial și libertate contractuală în dreptul privat contemporan*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Iurisprudentia* nr. 2-4/2002;

13. Goicovici J., *Intuitu personae, element al cauzei și obiectului contractelor*, în *Dreptul* nr. 8/2006;

14. Ilie G.A., *Regula res perit domino în materie contractuală între mit și realitate*, în Revista română de drept privat nr.2/2011
15. Ioan M., *Acțiunile directe în reglementarea noului Cod civil*, în Valahia University Law Study nr. 2/2012
16. Lulă I., Hantea D., *Discuții cu privire la promisiunea sinalagmatică de vânzare-cumpărare a terenurilor*, în Dreptul nr. 9/2003
17. Lulă I., I. Sferdian, *Discuții cu privire la răspunderea contractuală pentru fapta altuia*, în Dreptul nr. 8/2005
18. Mârza L.D., *Intervenția legală și judiciară în contracte*, în Dreptul nr. 9/2004;
19. Neculaescu S., *Discuții privind conceptul de obiect al contractului*, în Dreptul nr. 12/2011
20. Pop L., *Acțiunea pauliană (I)*, în Curierul Judiciar nr. 4/2006
21. Pop L., *Acțiunea pauliană (II)*, în Curierul Judiciar nr. 5/2006
22. Pop L., *Acțiunile directe în dreptul privat*, în Dreptul nr. 5/2006
23. Pop L., *Despre negocierile precontractuale și contractele preparatorii*, în Revista română de drept privat nr. 4/2008;
24. Pop L., *Discuții în legătură cu unele clasificări ale obligațiilor după obiectul lor*, în Dreptul nr. 8/2005;
25. Pop L., *Încercare de sinteză a principalelor teorii referitoare la fundamentele contractului, cu privire specială asupra teoriei autonomiei de voință și teoriei solidarismului contractual*, în Revista română de drept privat nr. 5/2007
26. Pop L., *Răspunderea civilă contractuală pentru fapta altuia*, în Dreptul nr. 11/2003
27. Popa I. (I); B. Dumitrache (II), *Antecontractul de vânzare-cumpărare și promisiunea sinalagmatică de vânzare-cumpărare*, în Dreptul nr. 2/2004;
28. Popa I.-Fl., *Efectele acceptării executării obligației. Agrearea conformității în cadrul vânzării*, în Revista română de drept privat nr. 2/2007
29. Popa I.-Fl., *Obligația de conformitate - cu referire specială la vânzările de consum*, în Pandectele române nr. 5/2005
30. Popa I.-Fl., *Remediile neexecutării contractului de vânzare-cumpărare, din perspectiva Convenției de la Viena privind vânzarea internațională de mărfuri*, în Revista română de drept privat nr. 2/2008

31. Popa I.-Fl., *Rezoluțiunea și rezilierea în Noul Cod civil (I)*, în Revista română de drept privat nr.5/2010
32. Popa I.-Fl., *Rezoluțiunea și rezilierea în Noul Cod civil (II)*, în Revista română de drept privat nr.6/2010
33. Stătescu C., *Aspecte referitoare la relația dintre contra-înscris și actul public în cadrul simulației (II)*, Revista română de drept nr.8/1981
34. Steopan Fl., *Considerații privind cesiunea convențională de contract*, Studia Universitatis Babeș-Bolyai Jurisprudentia nr. 2/2003
35. Stoica V., *Pactele comisorii exprese*, în Dreptul nr. 2/1997
36. Turianu C., *Donațiile deghizate și indirecte reflectate în literatura juridică și practica judiciară*, în Dreptul nr. 8/2000
37. Ungureanu O., *Reflecții privind eroarea în dreptul civil*, în Juridica nr. 4/2001
38. Zamșa C., *Specificul reflectării impreviziunii în practica arbitrală română*, în Revista română de arbitraj nr.3/2011